

LAUREA

PARISUHDEVÄKIVALTA ENNALTAEHKÄISEVÄ TOIMINTA MAAHANMUUTTAJAMIEHILLE

Miles, Rebecca

2010 Hyvinkää

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Hyvinkää

PARISUHDEVÄKIVALTA ENNALTAEHKÄISEVÄ TOIMINTA MAAHANMUUTTAJAMIEHILLE

Rebecca Miles
0602161
Hoitotyön koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Lokakuu 2010

Rebecca Miles

Parisuhdeväkivaltaa ennaltaehkäisevä toiminta maahanmuuttajamiehille

Vuosi 2010 Sivumäärä 38 + 7

Parisuhdeväkivalta on maailmanlaajuinen ongelma kulttuuriin, koulutukseen tai sosiaaliluokkaan katsomatta. Parisuhdeväkivalta on mielletty miesten ongelmaksi minkä vuoksi parisuhdeväkivaltaa on tutkittu naisiin kohdistuvana. Parisuhdeväkivallalla tarkoitetaan puolison aiheuttamaa fyysistä, henkistä tai seksuaalista väkivaltaa. Parisuhdeväkivallan ennaltaehkäisy on haasteellista koska se vaatii ongelman aikaista tunnistamista. Terveystenhuollolla on tähän harvoin resursseja ja keinoja.

Miehen Linja tarjoaa maahanmuuttajamiehille parisuhdeväkivaltaa ennaltaehkäisevää ryhmätoimintaa. Hyvinkään afgaanimiehille järjestettiin kymmenen ryhmätapaamista keväällä 2010, joissa käsiteltiin muun muassa tasa-arvoa, perheenjäsenten rooleja ja henkistä väkivaltaa. Toiminnan päätavoitteena oli luoda Väestöliiton, Hyvinkään kaupungin ja - seurakunnan sekä Miehen Linjan yhteistyön pohjalta lähisuhde- ja perheväkivaltaa ennaltaehkäisevä toimintamalli.

Opinnäytetyö oli laadullinen ja tutkimusmateriaalina käytettiin kahdeksan afgaanimiehen ryhmätapaamisten nauhoituksia. Ryhmätapaamisista litteroitiin neljä ja niistä tehtiin sisällönanalyysi. Tutkimuksen tarkoituksena oli löytää keskeiset teemat ryhmäkeskusteluissa ja analysoida teemojen merkitystä parisuhdeväkivaltaa ennaltaehkäisevän työn kannalta.

Samat teemat toistuivat keskusteluissa eri näkökulmasta. Kulttuuri ja kulttuurierot sekä tasa-arvo erityisesti synnyttivät paljon keskustelua. Afgaanimiehet korostivat oman kulttuurin säilyttämisen tärkeyttä ja sen opettamista lapsilleen Suomessa. Vaikka uuteen maahan muutto olikin vaikuttanut afgaaniperheisiin, perusasiat säilyivät samana. Esimerkiksi tasa-arvo vallitsi ajatuksen tasolla, mutta käytännössä se oli usein vähäistä.

Väkivallan aihetta lähestytään keskusteluissa monesti mutta varsinaista keskustelua väkivallasta on melko vähän. Ristiriitojen käsittely ja ratkaisu aiheutti monenlaisia reaktioita afgaanimiehissä. Suurin osa oli sitä mieltä, että ristiriidat saadaan ratkaistua keskustelemalla. Ryhmä käsittelee henkistä väkivaltaa. Afgaanimiehet osallistuvat keskusteluun hyvin, mutta eivät ole avoimia kertomaan omista kokemuksistaan. Ryhmään osallistujamäärä vaihteli eri tapaamiskerroilla, mutta ”ydinryhmän” säilyi koko prosessin ajan. Tämä ryhmä oli motivoitunut ja sitoutunut ryhmään ja keskusteluihin. Varsinaista palautetta ryhmästä afgaanimiehet eivät nauhoissa antaneet, mutta vaikutelma oli enimmäkseen positiivinen.

Avainsanat: parisuhdeväkivalta, afgaanimies, Miehen Linja, ennaltaehkäisy, ryhmätoiminta

Rebecca Miles

Activity for relationship violence prevention among immigrant men

Year	2010	Pages	38 + 7
------	------	-------	--------

Relationship violence is a worldwide problem that concerns everyone despite what culture, education or social class they represent. Relationship violence is thought to be a problem among men. This is the reason relationship violence has been studied as violence against women. Relationship violence means physical, emotional or sexual violence inflicted by the partner. Prevention of relationship violence is very challenging as it requires early detection of the problem. Healthcare rarely has the resources or means for it.

Miehen Linja offers group activity on relationship violence prevention for immigrant men. Afghan men in Hyvinkää were provided with ten group meetings in the spring of 2010. Equality, roles of family members and emotional violence among other things, were discussed in these group sessions. The main purpose of this collaboration between Väestöliitto, Hyvinkää's parish and town and Miehen Linja was to form a model for the prevention of intimate partner - and domestic violence.

This thesis was qualitative and taped recordings from the group meetings of eight Afghan men were the research material. Four recordings were transcribed for this study and they were categorized using content analysis. The objective of this study was to identify essential themes in the group discussions and analyse their meaning in relation to relationship violence prevention.

The same themes recur in the conversation from different perspectives. Culture, cultural differences and equality provoked a lot of conversation. The Afghan men emphasized the importance of preserving their own culture and teaching it to their children in Finland. Although moving to a new country had affected Afghan families, the basics remained the same. For example equality was thought to exist but practically there was little of it.

The topic of violence is approached in conversations many times but actual conversation about it is pretty scarce. Dealing with and solving conflict situations provoked many reactions among the Afghan men. Most of them agreed that conflicts are resolved by conversation. The group handles emotional violence. The Afghan men participate well in the conversation but they are not open to telling their own experiences. The number of participants varied with each meeting but a "core group" remained throughout the process. This group was motivated and committed to the group and conversations. The Afghan men did not give actual feedback about the group on the tapes but the overall impression was positive.

Keywords: relationship violence, Afghan man, Miehen Linja, prevention, group activity

SISÄLLYS

1	TUTKIMUKSEN TAUSTA JA TARKOITUS.....	6
2	PARISUHTEEN MERKITYS	7
3	PARISUHDEVÄKIVALTA	8
	3.1 Parisuhdeväkivallan muodot	9
	3.2 Parisuhdeväkivallan esiintyminen	9
4	PARISUHDEVÄKIVALTAAN JOHTAVIA TEKIJÖITÄ	10
5	PARISUHDEVÄKIVALLAN ENNALTAEHKÄISY	12
6	KULTTUURINEN JA SUKUPUOLISTUNUT VÄKIVALTA	13
7	AFGANISTANILAINEN ASIAKKAANA	15
	7.1 Afgaanikulttuuri	17
	7.2 Hyvinkään Afgaanit	18
8	MIESTYÖ SUOMESSA	19
	8.1 Lyömätön Linja Espoossa	19
	8.2 Miehen Linja	20
	8.3 Jussi-työ	20
	8.4 Miessakit ry.....	21
	8.5 Vaihtoehto väkivallalle.....	21
	8.6 Miesten Kriisikeskus.....	22
9	TUTKIMUKSEN KULKU	23
	9.1 Tutkimusmenetelmät	23
	9.2 Tutkimuksen luotettavuus	24
	9.3 Tutkimuksen eettisyys.....	24
10	TULOKSET	25
	10.1 Mitä afgaanimiesten ryhmässä keskustellaan?	25
	10.2 Mitä väkivalta parisuhteessa merkitsee afgaanimiehille?	28
	10.3 Miten afgaanimiehet kuvaavat ryhmäprosessin merkitystä?.....	30
	10.4 Miten afgaanimiehet kokevat ryhmään osallistumisen ja sen hyödyn tai tarpeellisuuden?.....	31
11	TULOSTEN ANALYYSI JA YHTEENVETO.....	32
12	JOHTOPÄÄTÖKSIÄ JA POHDINTAA	35
13	OPINNÄYTETYÖPROSESSI JA JATKOTUTKIMUSAIHEET	37
	LÄHTEET	39
	JULKAISEMATTOMAT LÄHTEET	42
	TAULUKOT.....	43
	LIITTEET	43
	Liite 1 Tutkimuslupa.....	44
	Liite 2 Tutkimuslupakirje afgaanimiehille	45

1 TUTKIMUKSEN TAUSTA JA TARKOITUS

Väestöliitto järjesti 22.-24.6.2009 perheleirin yhdessä Hyvinkään kaupungin ja Hyvinkään seurakunnan kanssa. Perheleiri oli suunnattu Hyvinkäällä asuville nuorille afgaaniperheille ja -pareille. Miehen Linjan työntekijät kutsuttiin paikalle yhdeksi päiväksi järjestämään miehille ryhmäkeskustelu. Väestöliitto ja Miehen Linja (Lyömätön Linja Espoossa) sekä Hyvinkään kaupunki ja Hyvinkään seurakunta päättivät 21.8.2009 yhdessä ehdottaa yhteistyökokeilua, jossa Hyvinkään afgaanimiehille järjestettäisiin ryhmäkokeilu. Hyvinkään ryhmässä olisi tarkoitus soveltaa ja kehittää ryhmätoiminnan mallia, jota Miehen Linjan työntekijät ovat käyttäneet aiemmin.

Miehen Linjan työntekijät Miika Peltonen ja Dwayne Woodroffe järjestivät keväällä 2010 kymmenen kerran ryhmäohjelman Hyvinkäällä, jonne kutsuttiin pääasiassa edellä mainitulla perheleirillä olleita miehiä. Kokeilun perustavoitteena oli tunnistaa parisuhdeväkivallan muotoja ja ehkäistä niitä omassa parisuhteessa sekä käsitellä parisuhteen ristiriitoja ryhmätoiminnan kautta ja siten ennaltaehkäistä lähisuhte- ja perheväkivaltaa. (Peltonen 2009.) Yhteistyökokeilun pitkäaikaisena tavoitteena on luoda lähisuhte- ja perheväkivaltaa ennaltaehkäisevä toimintamalli.

Hyvinkään afgaanimpiesten ryhmän ensimmäinen kokoontuminen oli 1.12.2009 ja siihen osallistui kahdeksan miestä. Viimeinen tapaaminen oli leiri, joka järjestettiin 5.5.2010. Tarvittaessa miehille järjestetään myös yksilötapaamisia, jotka pyritään hoitamaan Hyvinkään Kriisikeskuksen kautta. Väestöliitto järjesti ryhmään osallistuvien afgaanimpiesten puolisoille naisten ryhmän. Naisille sovittiin kolme tapaamista kevään 2010 ajalle.

Miehen Linjan toiminta ei ole suunnattu ainoastaan afgaaneille, vaikka molemmat ryhmät on järjestetty afgaanimiehille. Tulevaisuudessa toimintaa on tarkoitus laajentaa myös muille maahanmuuttajaryhmille. Ryhmän osallistujien kulttuurista on pyritty pitämään samankaltaisena, koska on helpompi puhua kulttuurisista ristiriidoista, kun mukana on vain kahden kulttuurin näkökulmat. Jos kyseessä olisi monen eri kulttuurin yhteentörmäys, se hankaloittaisi keskustelun sujuvuutta. (Peltonen 2009.)

Tämän opinnäytetyön pääasialliseksi aiheeksi rajasin miesnäkökulman parisuhdeväkivaltaan. Opinnäytetyön kohderyhmässä on kahdeksan afgaanimiestä, jotka ovat naimisissa tai parisuhteessa. Miehet asuvat Hyvinkäällä, jossa ryhmä myös kokoontui kevään 2010 aikana yhteensä kymmenen kertaa. Miehen Linjan työntekijät nauhoittivat keväällä 2010 afgaanimpiesten luvalla heidän ryhmätapaamisensa. Nauhoista tähän opinnäytetyöhön valittiin neljä. Nauhat valittiin ryhmätapaamisten alku-, keski- ja loppuvaiheesta, jotta ryhmäkeskustelujen kehitystä pystyi tarkastelemaan. Neljäs nauha valittiin sattumalta toisen ja viimeisen nauhan väliltä.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli löytää keskeiset asiat afgaanimpiesten ryhmäkeskusteluissa ja sisällönanalyysiä käyttäen, analysoida niiden merkitystä parisuhdeväkivaltaa ennaltaehkäisevän työn kannalta.

Tutkimuskysymykset ovat:

1. Mitä afgaanimpiesten ryhmässä keskustellaan?
2. Mitä väkivalta parisuhteessa merkitsee afgaanimiehille?
3. Miten afgaanimiehet kuvaavat ryhmäprosessin merkitystä?
4. Miten afgaanimiehet kokevat ryhmään osallistumisen ja sen hyödyn tai tarpeellisuuden?

2 PARISUHTEEN MERKITYS

Parisuhde on yksi merkittävimmistä ihmissuhteista elämässä. Parisuhteen hyvinvointi lisää yksilön henkistä hyvinvointia ja heijastuu myös lähipiiriin. Jotta parisuhde pysyisi hyvinvoivana, se vaatii paljon työtä molemmilta osapuolilta. Sitoutuminen toiseen on valinta, jota monet pohtivat tarkasti. Onko toinen varmasti sellainen henkilö, jonka kanssa voisi viettää loppuelämän? (Väestöliitto 2010.) On hyvä, ettei parisuhteeseen ryhdytä kevein perustein, koska silloin loukatuksi tulemisen riski vähenee.

Väestöliitto (2010) jaottelee parisuhteen kolmeen vaiheeseen, jotka ovat rakastumisvaihe, itsenäistymisvaihe ja rakkausvaihe. Rakastumisvaiheessa on tarve kuulua yhteen ja löytää läheisyys toisesta ihmisestä. Toinen on niin ihana ja hänet nähdään vahvasti positiivisessa valossa. Pelkkä ajatuskin kumppanista saa rakastuneen hymyilemään leveästi ja maailma saattaa tuntua hieman utuiselta. Pari haluaa viettää kaikki hetket yhdessä ja ystäviä joskus laiminlyödään, jotta olisi tarpeeksi aikaa uuden rakkaan kanssa. Tällöin puhutaan alkuhuudesta. Kun alkuhuuma haihtuu ja arki iskee, parisuhde ei suinkaan ole ohi vaan siirrytään seuraavaan eli itsenäistymisvaiheeseen.

Itsenäistymisvaiheessa suhteelle ja erillään ololle haetaan rajoja yhdessä. Haetaan omaa tilaa ilman, että toinen tuntee olonsa uhatuksi. Suhde muuttuu realistisemmaksi, sillä kumppanista havaitaan myös niitä puolia, joita rakastumisen huumassa ei välttämättä huomannut. Toiseen pääsee tutustumaan kunnolla ja kommunikaatio on rehellisempää. Alkuvaiheessa suhteen osapuolet voivat pidätellä itseään ja omia luonteenpiirteitä, jotta he pysyisivät mahdollisimman viehättävänä toisen silmissä. Onnistuneen itsenäistymisvaiheen lopputuloksena molemmat tunnustavat toisen arvon ja molemmat voivat ilmaista tunteitaan ja tarpeitaan niin, että ne tulevat vastaanotetuiksi ja ymmärretyiksi. Itsenäistymisvaiheessa monet parit päätyvät kuitenkin eroon, kun itsenäistyminen parisuhteen sisällä koetaan liian vaikeaksi. (Väestöliitto 2010.)

Jos pari selviää itsenäistymisvaiheesta, parisuhde etenee rakkausvaiheeseen. Rakkausvaihe edellyttää hyväksyvää vastavuoroista ihmissuhdetta, jossa molemmat tuntevat olonsa rakastetuksi. Edellytys toisen aidolle rakastamiselle on itsensä rakastaminen kokonaisena ihmisenä. Rakkauteen kuuluvat intiimiys ja intohimo. Intiimiys ja psyykinen läheisyys ovat sitä, kun toiselle voi kertoa kaikki salaisuudet ja jakaa niin hyvät kuin huonotkin asiat ilman hylätyksi tulemisen pelkoa. Kumppani on paras ystävä, sielunkumppani. Intohimo ja fyysinen läheisyys ovat hellyyttä, romanttisia ja seksuaalisia tekoja. Rakkautta osoitetaan teoin, kun taas intiimiydessä sitä osoitetaan sanoin. Sitoutuneessa suhteessa voidaan työstää tunteita ja kasvaa yhdessä. Turvallinen suhde antaa myös tilaa itsetutkiskeluun ja mahdollistaa näin oman kasvun parisuhteen sisällä. (Väestöliitto 2010.)

Suomessa alan ammattilaiset eivät enää puhu avioliiton aiheuttamista ristiriidoista vaan on siirrytty käsittelemään parisuhteita. Parisuhdetta pidetään arvokkaana, oli sitten kyse avio- tai avopareista, tai mistä tahansa muusta parisuhteen muodosta. Afganistanissa sen sijaan parisuhde ei ole käsite, kun taas avioliitto on. Afgaaniperheissä avioliitot solmitaan usein vanhempien ja suvun suosituksesta. Puolisokin valitaan valmiiksi perheyhteyksien kautta. (Novitsky 2009.)

3 PARISUHDEVÄKIVALTA

Parisuhdeväkivalta on maailmanlaajuinen ongelma kulttuuriin, koulutukseen tai sosiaaliluokkaan katsomatta. Yleisimmin väkivaltaa harjoittavat miehet naispuolista kumppaniaan kohti, toki joissain tapauksissa uhrina on mies. (Krug, Dahlberg, Mercy, Zwi & Lozano 2005, 109.) Miesten sanotaan syyllistyvän 90 prosenttiin väkivallasta ja naisten 10 prosenttiin (Törrönen 2009, 28). Parisuhdeväkivalta on mielletty miesten ongelmaksi, minkä vuoksi parisuhdeväkivaltaa on tutkittu naisiin kohdistuvana. Myös miesten väkivaltaista käyttäytymistä on tutkittu naisten kokemuksina. Miehiä parisuhdeväkivallan kohteena on tutkittu hyvin vähän. (Flinck 2006, 29.)

Parisuhdeväkivallalla tarkoitetaan puolison aiheuttamaa fyysistä, henkistä tai seksuaalista väkivaltaa. Parisuhdeväkivallan määrittelyssä on yksilöllisiä, kulttuurisia ja sukupuolisia eroja (Flinck 2006, 29). Väkivaltaa sukupuolistuneena ja kulttuurisena ilmiönä käsitellään tässä työssä myöhemmin. Parisuhdeväkivalta jää usein ilmoittamatta viranomaisille, koska siihen liittyy häpeä ja syyllisyyden tunteet, myös uhrin osalta. Se yritetään salata myös sukulaisilta ja ystäviltä. (Kotirauha.fi 2008.) Uhri voi pelätä väkivallan vain pahenevan, mikäli hän ilmoittaa siitä ja pysyy hiljaa asiasta (Lawrence 2003, 41). Jokainen määrittelee parisuhdeväkivallan eri tavalla ja yleensä keskittyy vain väkivallan fyysiseen muotoon. Parisuhdeväkivallan ennaltaehkäisyn kannalta on tärkeää huomata, että kyseessä on paljon monimuotoisempi

ilmiö kuin kuvitellaan. Väkivallan seuraukset nähdään naisten runsaana perusterveydenhuollon ja psykiatristen palveluiden käyttönä. (Ojuri 2004, 20-21.)

3.1 Parisuhdeväkivallan muodot

Fyysisellä parisuhdeväkivallalla tarkoitetaan puolison tönimistä, lyömistä, potkimista, kuristamista tai muuta fyysistä kajoamista vastoin toisen tahtoa. Fyysinen väkivalta jättää uhriinsa monesti selkeät jäljet, jolloin se on myös helposti tunnistettavissa. Tällaisia ovat mm. mustelmat, murtuneet luut ja jopa hengenvaaralliset vammat. (Ojuri 2006, 17.) Henkinen parisuhdeväkivalta on puolisoon kohdistuvia pahantahtoisia sanoja ja tekoja, joiden tarkoituksena on vahingoittaa toista henkisesti. (Kotirauhaa.fi 2010). Esimerkkejä tästä ovat kumppanin verbaalinen alistaminen tai nolaaminen julkisesti, sosiaalinen eristäminen läheisistä, taloudellinen alistaminen ja fyysisellä väkivallalla uhkaaminen. Fyysiseen väkivaltaan liittyy aina myös henkistä väkivaltaa. Väkivallalla uhkailu on äärimmäistä henkistä väkivaltaa. Monet naiset kokevat pahimmaksi jatkuvassa pelossa elämisen ja väkivallan uhan. (Ojuri 2006, 17-18.) Lähisuhteissa tapahtuva väkivalta voidaan jaotella aktiivisiin ja passiivisiin väkivallan tekoihin. Aktiivinen väkivalta on tekoja ja verbaalista toimintaa, passiivinen väkivallan tekoihin liittyy laiminlyöntiä. (Nyqvist 2002, 17.)

Seksuaaliseen parisuhdeväkivaltaan kuuluvat raiskaukset ja puolison pakottaminen seksuaalisiin tekoihin vastoin tämän tahtoa. Tässä on siis kyse fyysisestä ja henkisestä väkivallasta. (Ojuri 2006, 18.) Raiskaus avioliitossa kriminalisoitiin Suomessa vasta vuonna 1994 (Ojuri 2004, 12). Tosin monissa yhteisöissä naiset eivät laske seksiin pakottamista rikokseksi jos tekijä on oma avo- tai aviomies. Oletuksena on se, että kun nainen on sitoutunut, hänen miehelleen on oikeus seksiin aina kun haluaa. Kyselyt paljastavat, että arviolta 10-15 prosenttia naisista kokee puolisoltaan seksiin pakottamista. (Domestic violence against women and girls 2000, 5.) Seksuaalinen väkivalta voi olla myös osa psyykkistä alistamista, jossa väkivallan tekijä esimerkiksi arvostelee puolisonsa seksuaalisia ominaisuuksia, tekee vertailuja muihin partnereihin tai avoimesti harrastaa seksuaalisia suhteita toisten kumppaneiden kanssa. (Nyqvist 2002, 17.)

3.2 Parisuhdeväkivallan esiintyminen

Ensimmäinen suomalainen kyselytutkimus naisten väkivaltakokemuksista, Usko, toivo, hakkaus (Heiskanen & Piispa 1998) valotti meille ongelman laajuutta Suomessa. Sen mukaan 22 prosenttia eli noin joka viides parisuhteessa olevista naisista oli joutunut nykyisen puolison tekemän fyysisen tai seksuaalisen väkivallan tai uhkailun kohteeksi. (Heiskanen & Piispa 1998, 4.) Vuonna 2005 tehdyssä vastaavassa kyselyssä tuo luku oli 20 prosenttia vastaajista eli hiekan alempi (Piispa ym. 2006, 44). Entisen puolison väkivallan tai sillä uhkailun kohteeksi oli

joutunut puolet naisista. Väkivaltaa tehneistä miehistä vain kuusi prosenttia oli hakenut apua väkivaltaisuuteensa. (Heiskanen & Piispa 1998, 4.)

Naisiin kohdistuva fyysinen parisuhdeväkivalta on Suomessa lähes kolme kertaa yleisempää kuin Ruotsissa ja uusimpien tilastojen valossa, Suomi on Länsi-Euroopan parisuhdeväkivaltai-simpia maita (Husso 2003, 16). Vuonna 1997 poliisin tietoon tulleita perheväkivallan uhreja oli 2000, joista parisuhdeväkivaltaan liittyi 1390 tapausta. (Heiskanen & Piispa 1998, 6). Vuonna 2005 poliisille ilmoitettuja perheväkivallan uhreja oli 4109, näistä parisuhdeväkivaltaan liittyi 2423 tapausta (Tilastokeskus 2006). Onko perhe- ja parisuhdeväkivalta lisääntynyt rajusti vai ainoastaan tietoisuus siitä? Usko, toivo, hakkaus - kyselytutkimuksessa 85 prosenttia naisista arvioi parisuhdeväkivallasta seuranneen vihaa, ahdistusta tai muita kielteisiä tunteita. Kuitenkin ainoastaan 12 prosenttia naisista oli hakenut apua parisuhdeväkivaltaan. Apua haetaan yleensä vain fyysisten vammojen hoitamiseen. (Heiskanen & Piispa 1998, 4, 61-62.) Parisuhdeväkivalta on ollut Suomessa pitkään vaiettu aihe mikä selittää osaltaan, miksi naiset eivät ole hakeneet apua. Onneksi aiheesta puhutaan nykyään avoimemmin, mikä näkyy myös avuntarpeessa olevien määrän kasvussa. Muutoksia on tehty väkivallan tekijöiden ja uhrien auttamiseksi. Esimerkiksi vuonna 2005 astui voimaan laki, jossa lähestymiskielto säädettiin koskemaan myös samassa taloudessa asuvia (Piispa ym. 2006, 1).

Parisuhteessa olevista naisista, parisuhdeväkivaltaa joskus elämänsä aikana oli kokenut 33 prosenttia vuonna 1997. Yleisimmät parisuhdeväkivallan muodot olivat liikkumisen estäminen ja kiinni tarttuminen. Muita yleisiä väkivallan muotoja olivat väkivallalla uhkailu, läimäisy ja seksuaalinen väkivalta. (Heiskanen & Piispa 1998, 13, 19; Piispa ym. 2005, 45.) WHO:n raportti Väki-valta ja terveys maailmassa (2005) raportoi eri puolilla maailmaa tehtyjien 48 kyselytutkimuksien tuloksia. Nämä kyselyt kohdistuivat koko väestöön. Raportin mukaan 10-69 % ilmoitti joutuneensa jossain elämänvaiheessa kumppanin käyttämän fyysisen väkivallan kohteeksi. Tosin nämä tutkimukset eivät ole vertailukelpoisia keskenään johtuen muun muassa siitä, etteivät väkivallan määritelmät ole yhtäpitäviä tai tutkimukseen osallistuvien valikointiperusteet vaihtelivat. Harvemmin nainen kokee parisuhdeväkivallan muodoista vain yhtä. (Krug ym. 2005, 109, 111, 113.)

4 PARISUHDEVÄKIVALTAAN JOHTAVIA TEKIJÖITÄ

Onnistuneen parisuhteen perustana on hyvä keskeinen vuorovaikutus ja luottamus, puolison kunnioittaminen ja tukeminen. Ongelmia nousee väistämättä jokaisen parin eteen. Se, miten ongelmia käsitellään, vaihtelee suuresti. Tyypillisiä parisuhdeongelmia ovat mustasukkaisuus, uskottomuus, vuorovaikutus- ja seksielämän ongelmat sekä parisuhteen kehitykseen liittyvät kriisit. (Palmu & Pusa 2006, 12-13.)

Vuorovaikutusongelmiksi luokitellaan riitely, puhumattomuus ja toisen ymmärtämisen vaikeus. Kaikki parit riitelevät, mutta jatkuva riitely voi johtaa niin sanottuun epäreiluun riiteltyyn, jossa sivutaan varsinaisesta riidan aiheesta ja hyökätään toisen luonnetta ja ulkonäköä vastaan. Tavoitteena on loukata toista pahemmin kuin on itse tullut loukatuksi. Pahimmillaan riitely lasketaan henkiseksi väkivallaksi, joka voi johtaa myös fyysiseen väkivaltaan. Puhumattomuus on vaikea parisuhdeongelma, jossa toinen tai kumpikaan osapuoli ei kykene tai halua ilmaista tunteitaan ja näin käsitellä asioita rakentavasti. Ongelmia vältellään ja niiden toivotaan katoavan itsestään, koska niiden kohtaaminen tuntuu liian vaikealta. (Palmu & Pusa 2006, 13.)

Mustasukkaisuus koostuu monesta tekijästä, joita ovat huono itsetunto, epäluottamus, hylkäämisen pelko ja häpeä. Mustasukkaisuus koetaan joskus välittämiseksi ja rakkauden osoitukseksi. Mutta sairaaloinen mustasukkaisuus on henkistä väkivaltaa, yksityisyyden rikkomista, toisen kontrollointia ja eristämisestä ystäväistä ja perheestä sekä vapauden rajoittamista. Mustasukkaisuus voi pahimmillaan johtaa fyysiseen väkivaltaan. Uskottomuus on yksi parisuhteen vaikeimmista kriiseistä. Kun luottamus päättyy, parisuhteeseen tulee niin paljon jälke seurauksia, että ne kaatavat parisuhteen. Petetystä osapuolesta tulee epäluuloinen ja vihainen pettäjää kohtaan. (Palmu & Pusa 2006, 13-15.)

Flinck (2006, 62-63) erittelee väitöskirjassaan parisuhdeväkivaltaan johtaneita tekijöitä miehen ja naisen näkökulmasta. Sekä naiset että miehet kokivat lapsuuden laiminlyöntien olevan yksi väkivaltaan johtaneista tekijöistä myöhemmin elämässä. Vanhempien poissaolo ja rakkauden vähäisyys johti rikkoutuneeseen perhekuvaan ja perusturvallisuus järkkyy. Aikaisemmat negatiiviset parisuhdekokemukset ja muistot tuotiin uuteen suhteeseen, jossa ne vaikuttivat puolison kohteluun sekä omaan toimintaan. Miehet ja naiset toivat uuteen parisuhteeseen aikaisemmat käsittelemättömät pettymyksensä ja pelkonsa. Uuteen puolisoon kohdistettiin odotuksia ja toiveita. Arjen koittaminen paljasti, mikäli suhde solmittiin alun perin vääristä syistä. Tämä saattoi aiheuttaa keskeisen kunnioituksen häviämisen ja puolison heikko identiteetti aiheutti tarrautumisen toiseen. Ympäristön olosuhteet mahdollisesti uuvuttivat parisuhteen molemmat osapuolet ja avun puuttuminen johti väkivaltaan altistavien tekijöiden kasvamiseen. Joissain tapauksissa avun saantia vaikeutti miesten pelko leimaantumisesta ja työntekijöiden puolueellisuus naisia kohtaan. (Flinck 2006, 62-63.)

Usko, toivo, hakkaus - kyselytutkimuksessa (1998, 60) eroteltiin tekijöitä, jotka lisäävät väkivallan riskiä parisuhteissa. Väkivaltatilanteet liittyivät usein alkoholiin. Naisen riski kokea väkivaltaa vuoden aikana nousi kolminkertaiseksi, mikäli puoliso käytti alkoholia useammin kuin kerran viikossa. Alemmin koulutetut olivat väkivaltaisempia puolisoaan kohtaan kuin korkeammin koulutetut. Myös uhrin ja puolison nuoruus lisäsivät väkivallan riskiä. Liitossaoloajan kasvaessa väkivallan riski pienenee tai liitto päättyy eroon. Parisuhteista, joissa oli ollut

väkivaltaa 10 vuotta sitten, 41 prosentissa väkivalta oli loppunut. Väkivallasta on siis mahdollista päästä kokonaan eroon. (Heiskanen & Piispa 1998, 60.) Kun tuloksia verrataan vuoden 2005 kyselytutkimukseen, samat tekijät nousevat esiin edelleen. Nuorista naisista runsas neljäsosa oli kokenut jotain väkivallan muodoista tai uhkailua viimeisen vuoden aikana. 65-74 -vuotiaiden naisten keskuudessa vastaava luku oli kolme prosenttia. (Piispa ym. 2006, 31, 38, 49, 51.)

5 PARISUHDEVÄKIVALLAN ENNALTAEHKÄISY

Onko parisuhdeväkivallan ehkäisy ja ennaltaehkäisy sama asia? Oulun ensi- ja turvakoti ry:n julkaisussa Mies varikolle - apua lähisuhdeväkivaltaan, nämä kaksi käsitettä erotellaan selkeästi toisistaan. Väkivallan ehkäisy tarkoittaa väkivaltaa harjoittaneiden miesten kanssa tehtävää työtä. Tällä siis pyritään lopettamaan väkivallan käyttö. Synonyymeja väkivallan ehkäisylle ovat väkivallan katkaisu ja korjaava väkivaltatyö. Väkivallan ennaltaehkäisy on erilaisia tapoja, joilla pyritään välttämään väkivaltaa ennen kuin sitä esiintyy. (Säävälä ym. 2006, 14.)

Väkivallan ehkäisy ja ennaltaehkäisy voidaan jakaa kolmeen eri tasoon, jotka ovat primaari-, sekundaari ja tertiaaripreventioon. Primaaripreventio on laajaa ennaltaehkäisevää työtä, joka toteutetaan pääasiassa kunnan perusterveydenhuollossa ja sosiaalipalveluissa. Toiminta kohdistuu koko väestöön riippumatta siitä, onko ongelmia muodostunut. Sekundaaripreventio tarkoittaa varhaista puuttumista mahdollisesti kehittyvään väkivaltaan. Siihen kuuluu väkivallan varhainen tunnistaminen, väkivaltaan puuttuminen ja osapuolten lähettäminen mahdollisesti jatkohoitoon. Jokaisessa palvelupisteessä tulisi olla joko valmiudet auttaa tai ohjata asiakas muualle saamaan apua. Tertiaaripreventio on olemassa olevan ongelman uusiutumisen estäminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Siihen kuuluu kaikkien väkivallan osapuolten tukeminen ja auttaminen sekä traumausten syntymisen ehkäisy. (Alanko, Aho, Hildén, Kinnunen, Lehtineva, Mattila, Musto, Rydberg, Yli-Saunamäki, Kallio, Ahola, Iija, Kouhia, Lindroos, Mauno, Parkkonen & Siilin 2007, 45.) Parisuhdeväkivallassa tekijän ja uhrin auttaminen on keskittynyt lähinnä sekundaari- tai tertiäriehkäisyyn. Varhainen tunnistaminen on osoittautunut vaikeaksi, sillä se edellyttää erityisosaamista, hienotunteisuutta, luottamusta ja vaikuttavia puuttumismenetelmiä. (Flinck 2006, 26.) Valistus ja tiedottaminen ovat erittäin tärkeitä tekijöitä parisuhdeväkivallan ehkäisyssä. Ihmisten täytyy tietää, mitä parisuhdeväkivalta on ja mistä saa apua. (Alanko ym. 2007, 45.)

Väkivallan taipumuksen on sanottu ”periytyvän” lapsuuden kaltoin kohtelun kautta. Väkitapaperheiden lasten olosuhteisiin tulee täten puuttua aktiivisesti, sillä se on keskeinen osa myöhemmän väkivallan ennaltaehkäisyä. (Salonen & Säävälä 2006, 165-166.) Flinck (2006, 62) kertoo tutkimustuloksissaan, että naiset ja miehet kokivat lapsuuden traumausten johtaneen väkivaltaiseen käytökseen myöhemmin. Heiskanen ja Piispa (1998, 20) erittelevät parisuhdeväkivallan riskiryhmäksi ne, joiden lapsuuden kodissa oli esiintynyt väkivaltaa. Miehistä, joi-

den isä oli ollut väkivaltainen puolisoaan kohtaa, 40 prosenttia oli ollut joskus väkivaltainen omaa puolisoaan kohtaan. Vastaavasti niistä miehistä, joiden isä ei ole ollut väkivaltainen, 14 prosenttia oli ollut joskus väkivaltainen puolisoaan kohtaan. (Heiskanen & Piispa 1998, 61.)

Miesten keskus Helsingissä on tärkeä osa parisuhdeväkivallan ennaltaehkäisyä, sillä miesten auttaminen eri kriisitilanteissa pienentää väkivallan riskiä. (Salonen & Säävälä 2006, 153). Parisuhdeväkivallan ennaltaehkäisyn ja vähentämisen kannalta on oleellista ymmärtää miesten syyt harjoittaa parisuhdeväkivaltaa. On olemassa erilaisia ohjelmia väkivallan lopettamiseksi. Näistä ohjelmista ei ole tehty vertailevia tutkimuksia, joten on mahdoton tietää, mitkä ohjelmat toimivat ja miksi. (Wallach & Sela 2008, 655.)

6 KULTTUURINEN JA SUKUPUOLISTUNUT VÄKIVALTA

Parisuhdeväkivalta on ollut kansainvälisesti tärkeä tutkimusala jo pitkään. Parisuhteissa tapahtuvaa väkivaltaa ei ole kuitenkaan tutkittu Suomessa juurikaan ennen 1990-lukua. Tällöinkin parisuhdeväkivallan ilmiöön havahduttiin vasta kansainvälisen painostuksen ja julkisen nuhtelun seurauksena. Siihen asti oli puhuttu vain perheväkivallasta. Perheväkivallan termi vakiintui käyttöön Suomessa 1970-luvulla. Keskustelua naisiin kohdistuvasta väkivallasta välteltiin, sillä se ei sopinut suomalaiseen yhteiskuntaan, jossa miesten ja naisten välinen tasa-arvo on korostettuna. (Husso 2003, 14, 41-42.)

Jokainen kulttuuri määrittää omat sukupuoliroolit, joiden mukaan sen jäsenten odotetaan käyttäytyvän (Schubert 2007, 58). Sukupuoliroolit ovat kuitenkin joutuneet muuttumaan ajan myötä, mikä on luonut ihmisille sopeutumisen haasteen. Suomalaisessa yhteiskunnassa tämä muutos on lisännyt haasteita erityisesti miehille, sillä heillä on harvemmin luonnostaan verkostoja, joissa on mahdollista saada henkistä tukea. Lisäksi miesten keskinäisen keskustelukulttuurin puuttuminen on vaikuttanut siihen, että miehet eivät kykene pohtimaan asioita saman ikäpolven miesten kanssa. (Peitsalo 2008, 16.) Tässä korostuu erityisesti vertaistuen merkitys.

Jokinen (2000, 18-19) käsittelee kirjassaan Johan Galtungin käsitettä 'kulttuurinen väkivalta'. Kulttuurinen väkivalta tarkoittaa kulttuurisia aspekteja, joita voidaan käyttää oikeuttamaan suoraa tai rakenteellista väkivaltaa. Näitä elementtejä sisältyy muun muassa uskontoihin, kieliin ja taiteisiin. Kulttuurinen väkivalta voi ilmetä julisteina, symboleina, sanontoina, kirjoissa, runoissa tai tv-sarjoissa. Kulttuurinen väkivalta ei välttämättä saa väkivaltaa näyttämään oikeutetulta, mutta ainakin "vähemmän vääraltä". Jokinen käyttää tästä oivaa esimerkkiä pienten poikien tappelusta. Aikuiset kuittaavat sen sanomalla "pojat ovat poikia", mikä ei oikeuta tappelua, mutta lieventää sitä. Jos pienet tytöt ovat väkivaltaisista toisiaan kohtaan, siihen reagoidaan kielteisemmin. (Jokinen 2000, 18-19.)

Kulttuurien tai yhteisöjen lähempi tarkastelu osoittaa niiden sisältävän paljon sukupuolisidonnaisia odotuksia ja arvoja, jotka määrittelevät sen, mikä on naiselle tai miehelle hyväksyttävää. Nämä odotukset perustuvat mielikuviin siitä, mitä miehet ja naiset ovat, tai millaisia heidän tulisi olla. Erilaiset rituaalit ja symbolit on muodostettu kuvaamaan sukupuolten eroja, ja ne voivat osaltaan luoda paineita todistaa esimerkiksi miehisyytensä. Miesten on perinteisesti odotettu pärjäävän yksin, joten avun hakeminen voidaan tulkita heikkoudeksi ja on siten häpeällistä. Tämä voi osaltaan selittää, miksi miesten on vaikea käsitellä ongelmiaan ja hakea apua ajoissa. (Peitsalo 2008, 14, 17.)

Väkivaltaa kokenut nainen tuntee monesti syyllisyyttä ja kantaa vastuuta uhriksi joutumisesta. Hän voi ajatella olevansa huono vaimo tai äiti ja näin kokee ansaitsevansa väkivaltaisen kohtelun. Syyllisyyden taustalla voivat olla kulttuurisesti määräytyneet normit ja odotukset, jotka oma yhteisö asettaa naisen harteille. Nainen siis syyllisyydessään kokee käyttäytyneensä noiden normien vastaisesti. (Ojuri 2006, 21.)

Hyväksytyin ja tuomitun väkivallan välinen raja muuttuu jatkuvasti (Säävälä ym. 2006, 18). Nyqvistin (2002, 10) mukaan parisuhdeväkivallan ongelma on siinä, että vaikka samalla tuomitsemme jyrkästi kaiken muun väkivallan, saatamme pitää parisuhteen intiimiä väkivaltaa osana parisuhteen vuorovaikutusproblematiikkaa. Tällöin väkivallan käytöstä tulee auttajan silmissä jopa hyväksyttävää.

Sukupuolistunut väkivalta viittaa useaan toisiinsa eri tavoin kytköksissä oleviin ilmiöihin. Sitä on parisuhde- ja perheväkivalta, vanhusten kaltoinkohtelu, seksuaalinen väkivalta ja kulttuurin rakenteisiin sukupuolen kautta kiinnittynyt väkivalta. Oleellista on väkivallan, sukupuolen ja seksuaalisuuden kytkeytyminen toisiinsa. Sukupuolistuneessa väkivallassa on kyse väkivallasta, joka syntyy ja saa erikoispiirteensä sukupuolten valtasuhteista. Jokisen (2000, 26-27) mukaan sukupuolistunut väkivalta - termin ongelma on sen rajautuminen koskemaan vain miesten väkivaltaa naisia kohtaan, ainakin ihmisten mielikuvissa. Jokinen itse suosii termiä miesten väkivalta, joka tarkoittaa miesten tekemää, mieskulttuuriin ja miehisiin instituutioihin liittyvää väkivaltaa, jonka kohteena ovat naiset, lapset, ympäristö ja toiset miehet. Myös miesten välinen väkivalta on sukupuolistunutta väkivaltaa, sillä se on maskuliinisuuteen kytkeytyvää väkivaltaa.

Kansainvälisesti väkivallan tutkijat on jaettu kahteen ryhmään. Toiset ovat sukupuolineutraalin lähestymistavan kannalla ja toiset korostavat sukupuolen huomioimisen tärkeyttä. Sukupuolineutraalia lähestymistapaa suosivat tutkijat ovat sitä mieltä, että aikuiset ovat yhtäläillä väkivaltaisilla eikä sukupuolella ole tässä suurta merkitystä. Sukupuolen huomioimista tärkeänä pitävät tutkijat ovat korostaneet perheessä tapahtuvan väkivallan sukupuolistuneisuutta ja

pohtineet sitä naiseen kohdistuvan väkivallan yhteydessä. (Husso 2003, 41.) Suomessa on yleisesti käytetty sukupuolineutraalia termiä perheväkivalta, myös parisuhdeväkivaltaa käsiteltäessä. Termi sukupuolineutraali tarkoittaa sitä, että tekijä voi olla kumpaa sukupuolta tahansa. Muissa Skandinavian maissa on jo pitkään puhuttu parisuhdeväkivallasta naiseen kohdistuvana väkivaltana ja maiden termistö kuvaa tätä hyvin. Norjassa ja Ruotsissa termi kvinno-
misshandel (naisten pahoinpitely) kertoo heti, kumpi on väkivallan tekijä ja kumpi uhri. Norjassa ei olekaan termiä, joka kuvaisi naista pahoinpitelijänä ja miestä uhrina. (Nyqvist 2002, 18-19.)

Naisten aggressiivisuus on samankaltaista kuin miesten, mutta väkivallan muodot ja motiivit ovat erilaisia. Miesten väkivallan motiivina voi olla yksilöllinen elämäntilanteeseen liittyvä tekijä, kun taas naisilla motiivi liittyy yleensä ihmissuhdetekijöihin. Miesten väkivalta on myös rajumpaa ja aiheuttaa naisille enemmän fyysisiä vammoja. (Flinck 2006, 24.) Koska miehet ovat isokokoisempia, naiset käyttävät todennäköisemmin aseita kuten veitsiä, kiehuvaa vettä tai silitysrautaa (Lawrence 2003, 41).

Vaiettu naiseus on Ensi- ja turvakotien liiton viisivuotinen kehittämishanke, joka toteutettiin vuosina 2004 - 2008. Hankkeessa oli mukana kolme liiton jäsenyhdistystä, jotka ovat Kanta-Hämeen perhetyön kehittämissyhdystys ry Hämeenlinnasta, Porin ensi- ja turvakotiyhdistys ry ja Pääkaupungin Turvakoti ry Helsingistä. Nainen väkivallan tekijänä on julkisessa keskustelussa hyvin vähän käsitelty aihe. Ensi- ja turvakotien liiton työntekijät pystyvät kertomaan kokemuksistaan Jussi-työn parissa, että myös miehet ovat naisten jopa rajun fyysisen väkivallan kohteena. Liitto kertoo saaneensa yhteydenottoja naisilta, jotka tarvitsevat apua väkivaltaisuuteensa. (Törrönen 2009, 10-11.)

7 AFGANISTANILAINEN ASIAKKAANA

Suomessa on vähän maahanmuuttajia verrattuna muihin EU-maihin. Vuonna 2005 Suomessa vain kaksi prosenttia väestöstä oli maahanmuuttajia. (Honkatukia 2005, 57.) Maahanmuuttajan kokemus väkivallasta ei eroa suomalaisen kokemasta, mutta se tuo parisuhdeväkivallan ennaltaehkäisyyn ja hoitoon omat haasteensa. Maahanmuuttaja-asiakas on yleisnimitys, josta voidaan erottaa kahden kulttuurin perheet, eli toinen puoliso on suomalainen, ja perheet, joissa molemmat ovat maahanmuuttajia. Maahanmuuttajaperhe joutuu vieraassa maassa koetukselle. Perinteiset arvot ja tavat kyseenalaistuvat tai eivät enää päde ollenkaan. He joutuvat monien haasteiden eteen, kuten vieras kieli ja kulttuuri, uudet lait ja yhteiskunnalliset odotukset. Puolisot voivat sopeutua muutoksiin ja uusiin tapoihin eri tahtia, mikä voi aiheuttaa toisessa paheksuntaa. (Ojuri 2006, 22-23.)

Maahanmuuttajien kanssa työskennellessä on mahdollista tutustua jokaisen kulttuuritaustaan, sillä ne ovat hyvin moninaisia. Saman kulttuurin sisältö voi myös vaihdella eri yhteisöjen välillä. Kahden eri kulttuurin edustajan välinen kommunikaatio vaatii muutakin kuin yhteisen kielen. Molemmat osapuolet tulkitsevat sanoja ja asioita oman taustansa perusteella. Sanallisen asiasisällön lisäksi tulkintaan vaikuttavat äänenpaino ja -voimakkuus. (Räty 2002, 54, 66.) Kulttuurisensitiivisyys ja avoin mieli ovat tärkeitä työkaluja maahanmuuttajien kanssa työskennellessä. Sekä sanallinen että sanaton viestintä voidaan tulkita eri tavalla, mikä johtaa helposti väärinkäsityksiin ja estävät onnistuneen yhteistyön.

Maahanmuuttajanaiset ovat jo valmiiksi melko haavoittuvassa asemassa Suomessa. He eivät välttämättä tiedä, että parisuhdeväkivalta on Suomessa rikos tai mistä voi hakea apua. Myöskään heidän saamansa apu ei välttämättä ole tarpeeksi laadukasta, johtuen esimerkiksi työntekijän kyvyttömyydestä ymmärtää naisten taustaa ja kulttuuria. Kielimuuri myös vaikeuttaa avunsaantia. Oman yhteisön painostus voi estää maahanmuuttajanaista jättämästä väkivaltaista miestä. Avioero voidaan kokea häpeänä perheelle, mikä voi myös johtaa niin sanottuun kunniaväkivaltaan. (Kotirauhaa.fi 2010.) Kunniaväkivalta tarkoittaa henkilön henkistä tai fyysistä painostamista tilanteessa, jossa häntä epäillään yhteisön siveysperiaatteiden loukkaamisesta. Henkilön teko aiheuttaa julkista häpeää yhteisön arvomaailman näkökulmasta. Kunnianormeja pyritään perheen piirissä puolustamaan väkivallalla. Kohteena ovat yleensä tytöt ja naiset. Kunniaväkivalta ilmenee esimerkiksi pakkoavioliittoina, uhkailuna, eristämisenä ja vapauden rajoittamisena. Äärimuotona on kunniamurha. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2010.)

Maahanmuuttajien kotoutumista koskeva laki on ollut Suomessa voimassa vuodesta 1999. Laisa kotoutumisella tarkoitetaan maahanmuuttajan yksilöllistä kehittymistä, jossa tavoitteena on osallistua työelämään ja yhteiskunnan toimintaan samalla säilyttäen oman kulttuurin ja kielen. Kotouttamisella taas tarkoitetaan viranomaisten järjestämiä kotoutumista edistäviä ja tukevia palveluja sekä maahanmuuttajien tarpeiden huomioon ottamista muita yhteiskunnan palveluja ja toimenpiteitä suunniteltaessa ja järjestettäessä. (Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta 9.4.1999/493, 1999.)

Kotoutuminen on prosessi, jossa maahanmuuttajat osallistuvat yhteiskunnan taloudelliseen, poliittiseen ja sosiaaliseen elämään. Kotoutuminen edellyttää sopeutumista sekä maahanmuuttajaryhmältä että valtaväestöltä. Työttömänä työnhakijana oleva maahanmuuttaja on kolmen vuoden ajan maahantulonsa jälkeen työvoimatoimiston kotouttamispalvelujen piirissä. Maahanmuuttajalle laaditaan kotouttamissuunnitelma, jonka tavoitteena on vahvistaa hänen kielitaitoaan, osaamistaan ja työelämävalmiuksiaan. (Yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys: käsitteitä ja määritelmiä 2005.)

Kotouttamisen tavoitteena on, että maahanmuuttajat voivat osallistua suomalaiseen yhteiskuntaan ja sen toimintaan, kuten maan muutkin asukkaat. Suomen tai ruotsin kielen oppiminen on keskeinen edellytys kotoutumiselle. (Maahanmuuttajatyö ja kotoutuminen 2010.) Kotoutumista voidaan tarkastella yksilön, perheen tai yhteisön tasoilla. Sopeutumisprosessiin vaikuttavat monet asiat, kuten sukupuoli. Näkemykset maahanmuuttajista ovat monen kohdalla sukupuolittuneet siten, että nainen nähdään heti uhrina tai autettavana. (Martikainen & Tiilikainen 2008, 24.)

7.1 Afgaanikulttuuri

Afganistan sijaitsee Etelä-Aasiassa ja on kooltaan noin kaksi kertaa Suomen kokoinen. Väestömäärän arvioidaan olevan 30 miljoonaa mutta luku on epävarma, sillä viimeisin väestönlaskenta on vuodelta 1979. (Suomen YK-liitto 2010.) Afganistanin pääkaupunki on Kabul, jossa on arvioiden mukaan noin neljä miljoonaa asukasta. Maan väestö jakautuu erilaisiin etnisiin ryhmiin, joita ovat pastut (42 prosenttia), tadzikit (27 prosenttia), uzbekit (yhdeksän prosenttia), hazarit (yhdeksän prosenttia) sekä muut (13 prosenttia). Etnisten ryhmien väliset kiistat ovat yksi maan ongelmista. 80 prosenttia maan väestöstä on lukutaidottomia. (Peltoniemi 2005.) Afganistan on tunnettu levottomuuksistaan ja verisestä historiastaan. Maan tilannetta kuvaa myös ihmisten odotettavissa oleva elinikä, joka on vain 44,5 vuotta. (Suomen YK-liitto 2010.)

Afganistanin presidentti Hamid Karzai vahvisti maan nykyisen perustuslain Kabulissa 26.1.2004. Perustuslain toinen kappale käsittelee maan kansalaisten perusoikeuksia ja velvollisuuksia. Toisen kappaleen 22. artikla kieltää Afganistanin kansalaisten syrjimisen tai erottelun millään tavalla. Kaikilla maan kansalaisilla, miehillä ja naisilla, on lain edessä samat oikeudet ja velvollisuudet. (Embassy of Afganistan 2006.)

Valtauskonto Afganistanissa on islam (Suomen YK-liitto 2010). Islamin usko on jakautunut eri haaroihin, mutta pääsuutaukset ovat šiia ja sunnimuslimit (Räty 2002, 71-73). Afganistanissa uskontojen haarat jakautuvat sunnimuslimeihin (80 prosenttia), shiiamuslimeihin (19 prosenttia) ja muihin uskontokuntiin (yksi prosentti) väestöstä (Afganistanin Kehitys- ja Yhteistyöjärjestö 2005). Kuten muidenkin uskontojen, islamin jäsenet tulkitsevat ja harjoittavat uskontoaan eri tavoin. Usein vieraaseen ympäristöön tulo vahvistaa uskontoa, sillä se tuo turvaa uudessa ja pelottavassa paikassa. Islamissa nainen ja mies erotellaan selkeästi toisistaan, jolloin molemmilla on omat oikeutensa ja tehtävänsä. (Räty 2002, 71-73.)

Afganistanissa hallinnut Taleban - liike syöstiin vallasta vuonna 2001. Sitä ennen naiset elivät sorron alla eikä heillä ollut käytännössä mitään oikeuksia. Naisten oikeuksia rikotaan kuitenkin edelleen ja naisilla on vain rajatut mahdollisuudet osallistua erinäisiin asioihin. Afganista-

nilaisessa yhteiskunnassa nainen on miehen omaisuutta, jolloin mies päättää hänen elämästään. Parisuhdeväkivaltaa katsotaan maan oikeusjärjestelmässä sormien läpi. (YLE.fi 2005.) Afganistanissa harjoitetusta parisuhdeväkivallasta ei ole tarkkoja tilastoja, ainoastaan selviytyjien ja uhrien tarinoita. Viranomaiset eivät tavallisesti sekaannu perheen sisäisiin asioihin, kuten parisuhdeväkivaltaan, sillä ne selvitetään perheen kesken. Afganistanissa naiset eivät voi jättää väkivaltaisia miehiä lukuisista syistä. Yksi syy on se, että naisilla ei olisi vaihtoehtoja eron jälkeen. Ero katsotaan suureksi häpeäksi koko perheelle eikä nainen löytäisi uutta miestä, sillä hän ei olisi paikallisten arvojen mukaan puhdas. Eron hakeminen voisi johtaa vain suurempaan väkivaltaan. (Kamal 2005, 55-56.)

7.2 Hyvinkään Afgaanit

Afgaaneista ja heidän elämästään Suomessa on melko vähän tietoa saatavilla. Vuonna 2008 Suomessa asui 2189 afganistanilaista (Tilastokeskus 2008). Hyvinkäällä oli 1.1.2007 kirjoilla 925 ulkomaan kansalaista, jotka jakautuivat 65 eri kansalaisuuteen. Afgaanit olivat tuolloin neljänneksi suurin ulkomaalaisryhmä ja heitä oli 103. Nykyisestä määrästä ei ole tietoa. Vuosina 2000 - 2006 Hyvinkää vastaanotti 20 kiintiöpakolaista, jonka jälkeen 10 pakolaista vastaanotettiin joka toinen vuosi. Lisäksi Hyvinkää vastaanottaa paikkakunnalla asuvien perheenjäseniä, jotka saapuvat perheenyhdistämishjelman puitteissa Suomeen. (Hyvinkään kaupunki 2004.) Hyvinkään ulkomaalaiskoordinaattori Marja-Leena Salo (2010) kertoo, että ensimmäiset afgaanit tulivat Hyvinkäälle kiintiöpakolaisina vuonna 2000.

Hyvinkään seurakunta järjestää maahanmuuttajille toimintaa yhteistyössä kaupungin työntekijöiden ja eri järjestöjen kanssa. Kansainvälinen naisten kerho on yksi toimintamuoto. (Hyvinkään kaupunki 2004.) Salo (2010) kertoo maahanmuuttajamiesten pyytäneen omaa toimintaa, kun naisille oli kerho. Lopulta mitään ei voitu järjestää, koska miehillä ei riittänyt motivaatio ylläpitämään toimintaa. Toiminnan järjestäminen miehille jatkossa vaatisi miesten omaa ideointia ja aktiivisuutta. Miesten kerholle olisi myös vaikea löytää sopiva miespuolinen vetäjä.

Helsingissä toimii Suomen Afgaanijärjestö ry (entinen Afganistanin Kehitys- ja Yhteistyöjärjestö). Salo (2010) muistelee että vuosina 2002-2003 afgaanimiehet aikoivat perustaa Hyvinkäälle oman afgaanijärjestön. Lopulta järjestöä ei perustettu, koska afgaanimiehet olivat jakautuneet kahtia. Erimielisyyksiensä vuoksi miehet eivät pystyneet perustamaan yhteistä järjestöä. Syytä jakautumiselle Salo ei kyennyt varmuudella sanomaan. Osa Hyvinkään afgaanimiehistä on kuitenkin aktiivisesti mukana Suomen Afgaanijärjestön toiminnassa Helsingissä.

8 MIESTYÖ SUOMESSA

Miesten väkivaltatyö tarkoittaa väkivaltaa käyttäneiden miesten kanssa tehtävää työtä. Asiakkaat ohjautuvat miestyöhön eri tahoilta. Miestyö on ollut esillä mediassa, minkä vuoksi monet hakevat apua myös oma-aloitteisesti. Tärkein miestyön muoto usealla paikkakunnalla on yksilötyöskentely, jonka avulla asiakas ja työntekijä voivat ensin luoda luottamuksellisen hoitosuhteen. Tällöin saadaan tarkempi kuva ongelman laajuudesta ja väkivallan luonteesta. Kun asiakas on valmis, hän voi siirtyä ryhmätyöskentelyn muotoon. Ryhmätyöskentely tarjoaa myös vertaistukea. Asiakkaan sitoutuminen hoitoon on erittäin tärkeä ensitavoite, joka saavutetaan motivoinnin ja kannustuksen kautta. Häpeä ja syyllisyys ovat tavallisia tunteita väkivaltatyössä, jotka saattavat tehdä asiakkaan olon turvattomaksi. Turvallinen ilmapiiri on siis asiakkaan kannalta tärkeää. Asiakkaan on vaikea avautua ongelmistaan, jos hän pelkää, että työntekijä tuomitsee hänet. (Säävälä & Nyqvist 2006, 40, 44-45, 47.)

Vertaisuus muodostuu samankaltaisten kokemusten läpikäyneiden ihmisten tavatessa. Ryhmästä tulee vertaisryhmä, kun siihen tulleilla ihmisillä on jokin yhdistävä tekijä. Samankaltaiset kokemukset mahdollistavat erilaisten ajatusten yhteisen tulkinnan ja vaikeiden asioiden jakamista syvemmällä tasolla. Vertaisryhmä on ihmisten vapaaehtoisuudelle ja tasavertaisuudelle perustuva ryhmä, jonka tavoitteena on ylläpitää jäsenten jaksamista. Ryhmä mahdollistaa paremmin ongelmien tunnistamisen ja työstämisen. Vertaistuen tarve korostuu erityisesti yksilöllisyyttä tukevassa nykykulttuurissa. Miesten keskinäiseen vuorovaikutukseen kuuluvat normit vaikeuttavat miesten välistä kommunikaatiota arkielämässä. Vertaisryhmä tarjoaa näin miehille mahdollisuuden käsitellä yhteisiä asioita, saada tukea, ymmärrystä ja hyväksytyksi tulemisen kokemuksia. Jakaminen ja osallisuus ovat vertaisryhmää kuvaavia teemoja, sillä molemmat ovat tärkeitä elementtejä henkisen hyvinvoinnin kannalta. (Peitsalo 2008, 19, 21.)

8.1 Lyömätön Linja Espoossa

Naisten Apu Espoossa ry jakautuu toiminnallaan miehille ja naisille. Väkivallan uhreille on turvakoti ja väkivaltaa tehneille miehille on Lyömätön Linja Espoossa. Lyömätön Linja tarjoaa apua miehille, jotka käyttävät tai pelkäävät käyttävänsä väkivaltaa. (Lyömätön Linja.fi 2010.) Toiminnassa toteutetaan väkivallan katkaisu -ohjelmaa, verkostotyötä, yhteiskunnallista vaikuttamistyötä sekä maahanmuuttajamiehille tarkoitettua Miehen Linjaa. Toimintaa pyritään kehittämään myös erilaisten kokeilujen kautta. Lyömätön Linja Espoossa toiminnan rahoittaa Raha-automaattiyhdistys (RAY) ja Espoon kaupunki. (Hautamäki 2009, 1-2.)

Väkivallan katkaisu - ohjelma on kehitetty, jotta miehet saisivat välineet lopettaa väkivallan käytön elämässään (Lyömätön Linja.fi 2010). Väkivaltaa käsitellään miehen vallankäyttönä ja mies pyritään saamaan ottamaan vastuu teoistaan (Keisala 2006, 12). Väkivallan katkaisu -

ohjelma koostuu yksilö- ja ryhmätyöskentelystä. Asiakkaan työ alkaa puhelinkeskusteluna, joka myöhemmin johtaa yksilötapaamisiin. Alkuvaiheessa keskustellaan tapahtuneesta väkivallasta ja väkivaltatilanteista. Myös muiden perheenjäsenten turvallisuutta arvioidaan. Tämän jälkeen asiakas siirtyy ryhmätoimintaan, joka koostuu 15 ryhmäkäynnistä. Ryhmä koontuu kerran viikossa 1,5 tuntia kerrallaan. Jokaisella ryhmäkäynnillä on teema, johon keskustelu silloin keskittyy. Ryhmä tarjoaa miehille vertaistukea ja mahdollisuuden jakaa kokemuksiaan turvallisessa ympäristössä. Ryhmäohjelman jälkeen mies käy vielä yksilökeskusteluissa niin kauan kuin se on tarpeen. Kuuden kuukauden kuluttua tapaamisten päättymisen jälkeen on vielä seurantakäynti. Seurantakäynnillä arvioidaan miehen väkivallattomuutta ja elämäntilannetta kokonaisuudessaan sekä pyydetään palautetta Lyömätön Linja Espoossa -toiminnan kehittämistä varten. (Hautamäki 2008, 3.)

8.2 Miehen Linja

Miehen Linja on maahanmuuttajamiehille suunnattu väkivallan ennaltaehkäisyyn ja käsitteilyyn tarkoitettu palvelu. Lyömätön Linja Espoossa - työntekijät kehittivät palvelun Espoon maahanmuuttajapalveluiden työntekijän aloitteesta. Miehen Linja aloitti toimintansa vuonna 2005. Pilottiryhmä toteutettiin yhteistyössä Espoon maahanmuuttajapalveluiden kanssa. Ryhmään osallistui afgaanimiehiä Espoosta. Afgaanimiesten puoliset tukivat ryhmän perustamista, jossa miehet voivat käsitellä erilaisia asioita, kuten kulttuuria, miehen ja naisen rooleja sekä väkivallan käyttöä. Tuon ryhmän pohjalta laadittiin kymmenen kerran ryhmäohjelma, joka nimettiin Dustiksi (darin kielellä ystävyys). (Peltonen 2009.) Miehen Linja on Raha-automaattiyhdistyksen ja Espoon kaupungin rahoittama projekti. Miehen Linjan toiminta pohjautuu Espoon Lyömättömän linjan kehittämään väkivallan katkaisu -ohjelmaan. (Lyömätön Linja.fi 2010.)

8.3 Jussi-työ

Ensi- ja turvakotien liitto aloitti Jussi-työn vuonna 1994. Tavoitteena oli auttaa miehiä, jotka haluavat ehkäistä tai lopettaa väkivallan käytön lähisuhteissaan. Jussi-työssä haluttiin alun perin korostaa, että kyseessä on miehille suunnattu palvelu, jota miehet toteuttavat. Palvelu perustui ajatukseen, että miehet tarvitsevat omia terveys- ja sosiaalialan palveluja, koska sukupuolella on merkitystä asiakassuhteissa. Perheväkivalta katsottiin miesten ongelmaksi turvakotien kautta saadun kokemuksen perusteella. Käytännön väkivaltatyö on kuitenkin moniulotteisempaa, sillä väkivallan tekijöinä on naisia ja väkivaltatyössä on mukana naisia. Jussi-työtä toteutetaan yhteensä kahdeksalla paikkakunnalla, jotka ovat Helsinki, Vantaa, Turku, Lahti, Mikkeli, Lappeenranta, Pori ja Oulu. Imatralla työtä tehdään Jussi-puhelimen muodossa. (Säävälä & Nyqvist 2006, 40-42, 44.)

Jussi - työ on terapeutista keskusteluapua, neuvontaa ja ohjausta. Jussi - työhön hakeutumisesta on pyritty tekemään mahdollisimman helppoa ja tapaamiset ovat asiakkaalle maksuttomia. Asiakkaaksi hakeutumiseen riittää oma yhteydenotto. Jussi - työssä tarkastellaan lähisuhteiden ongelmia miehen taustan ja väkivaltaisen käyttäytymisen näkökulmasta. Väkivaltaa ja sen uhkaa opetellaan tunnistamaan ja välttämään, mutta ensisijainen tavoite on vaaratilanteiden ennakointi ja väkivallan käytön loppuminen. Miehen omien tunteiden, läheisten pelon ja väkivaltatilanteita edeltävän ilmapiirin tunnistaminen on tärkeää. (Jussi - työ 2006.)

8.4 Miessakit ry

Miessakit ry on kansalais- ja asiantuntijajärjestö, joka tukee miesten psyykkistä ja sosiaalista kasvua. Järjestö täydentää miehille tarjolla olevia kriisipalveluja ja edistää väkivallatonta elämää. Miessakit ry on järjestänyt erilaisia miehille suunnattuja keskusteluryhmiä vuodesta 1995 lähtien. Miesryhmät eivät ole terapiaryhmiä, mutta niiden avulla voidaan ehkäistä ongelmien syntyä. Miesryhmissä on yleisesti käsitelty miehenä olemista ja miehen elämään liittyviä asioita. RAY:n rahoittama Miesten Tueksi -projekti vuosina 2006-2007 kartoitti ja loi toimintamallin Miessakit ry:n järjestämästä vertaisryhmätoiminnasta. Mallin tarkoituksena oli luoda miesryhmätoiminnasta selkeä työmuoto. (Peitsalo 2008, 7, 29.)

8.5 Vaihtoehto väkivallalle

Jyvässeudun Mobile - tukiasema aloitti toimintansa osana valtakunnallista A-klinikkasäätiöiden ja Suomen mielenterveysseuran kriisityön projektia vuonna 1995. Projektin loputtua vuoden vaihteessa 1998-1999, toiminta jatkui Jyvässeudun Mielenterveysseuran hallinnoimana Kriisikeskus Mobilen nimellä. Eri paikkakuntien tukiasemille kehitettiin kunkin aseman tarpeisiin ja mahdollisuuksiin sopivia erityisiä osaamisen alueita. Jyväskylän erityisalueeksi muodostui lähisuuhdeväkivallan ehkäisy ja hoito. Vaihtoehto väkivallalle - ohjelma aloitti toimintansa vuonna 1996 yhteistyönä Mobilen ja Jyväskylän Yliopiston Psykoterapian opetus- ja tutkimus-klinikan kanssa. (Holma, Laitila, Wahlström & Sveins 2005, 28.)

Vaihtoehto väkivallalle - ohjelmaan haettiin mallia Oslost, Alternativ til Vold (ATV) - klinikalta. Klinikin johtaja Per Isdal kävi kesällä 1996 Jyväskylässä puhumassa omasta miehille suunnatusta ohjelmastaan ja yhteistyö Norjaan on ollut sen jälkeen tiivistä. Mallissa on kolme osaluuetta, joita ovat toimintamalli naisille ja miehille pahoinpitelyn jälkeen, viranomaisverkoston rakentaminen ja ryhmätoiminta väkivaltaan syyllistyneille miehille. Miesten ohjelmaan kuuluvat ensin yksilötapaamiset (1-6 kuukautta), jonka jälkeen miehet siirtyvät ryhmätapaamisiin. 157 miestä aloitti yksilökäynnit Mobilessa vuosina 2001-2003. Tästä ryhmästä ryhmätapaamiset aloitti vain 21 miestä eli kaikkiaan 13 prosenttia aloittaneista. Miesten sitoutuminen ja motivointi toimintaan on siis todellinen haaste. (Holma ym. 2005, 28-29.)

8.6 Miesten Kriisikeskus

Miesten Kriisikeskus avattiin Helsingissä vuonna 2003. Hanke käynnistyi neljän järjestön toimesta, jotka ovat Ensi- ja turvakotien liitto, A-klinikkasäätiö, Suomen Mielenterveysseura ja Y-Säätiö. Miesten Kriisikeskuksen tavoitteena on tarjota miehille apua erilaisissa kriisitilanteissa ja luoda matalakynnyksinen, ennaltaehkäisevä malli kriisien kohtaamiseen. Samalla haluttiin tutkimustietoa miesten tavoista ja hoitoon hakeutumisesta kriiseissä. Viisivuotisen projektin (2002-2006) yhtenä tavoitteena oli vakiinnuttaa Kriisikeskuksen toiminta myös projektiajan päättymisen jälkeen. (Pulli 2006, 7.) Kriisikeskuksen matalalla kynnyksellä viitataan myös siihen, että palvelu on maksutonta, avun saamiseksi ei tarvitse lähetettä ja keskuksessa voi asioida nimettömästi (Keisala 2006, 13).

Vuosina 2003-2006 Miesten Kriisikeskus sai kaksituhatta yhteydenottoa, mikä todistaa keskuksen tarpeellisuuden. Kriisikeskuksen toiminta-alueena on ollut pääkaupunkiseutu, mutta yhteydenottoja on saatu säännöllisesti muualta Suomesta. Yhteydenotot tapahtuvat puhelimitse ja sähköpostitse, jonka jälkeen miehet ovat tulleet keskukseseen ajanvarauksella. Ensimmäisen käynnin jälkeen on sovittu yksilölliset jatkokäynnit kriisikeskukseen tai muuhun auttajatahoon. Projektin alkuvaiheessa, elämäntilanteeseen liittyvät kriisit haluttiin nähdä laajana ilmiönä, joten mitään kriisejä ei rajattu pois. Projektijakson jälkeen asiakkaiksi ei enää oletettu miehiä, joilla on selkeä päihdeongelma tai olemassa oleva psykiatrinen hoitokontakti. (Pulli 2006, 7-8.)

206 miestä eli noin kymmenen prosenttia kaikista keskuksen asiakkaista, otti yhteyttä Miesten kriisikeskukseen väkivallan vuoksi vuosina 2003-2005. Heistä 119 olivat käyttäneet väkivaltaa parisuhteessaan. Väkivalta oli yleensä fyysistä. Jotkut ottivat yhteyttä tilanteessa, jossa väkivaltaa ei vielä ollut tapahtunut. Miehet kokivat, että väkivallan riski oli olemassa. 32 miestä otti yhteyttä Kriisikeskukseen jouduttuaan parisuhdeväkivallan kohteeksi. Miehiä, jotka olivat sekä väkivallan käyttäjiä että kohteita, otti yhteyttä 24. (Mustonen & Palmu 2006, 34-36.)

Vuoden 2006 jälkeen Miesten Kriisikeskus on muuttanut nimensä Miesten keskuksesi. Tarkkaa ajankohtaa muutokselle ei löytynyt. Miesten keskus tiedotti 26.1.2009, ettei enää jatka suoraa asiakastyötä. Tammikuun 2009 jälkeen Miesten keskuksen asiakkaaksi pääsee vain yhteistyöprojektien kautta. Yhteistyöprojektien kumppaneita ovat Helsingin Ensikoti ry, A-klinikka, Alma-keskus ja Suomen Mielenterveysseuran koulutuskeskuksen psykoterapiaklinikka. (Miesten keskus tiedottaa 2009.)

9 TUTKIMUKSEN KULKU

9.1 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyöni on laadullinen eli kvalitatiivinen. Laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen. Kohdetta pyritään tutkimaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Tavoitteena on ymmärtää tutkimuskohdetta. Laadullisessa tutkimuksessa ei tehdä yleistyksiä aineiston perusteella. Ajatuksena on löytää yksittäisestä tapauksesta, mikä ilmiössä on merkittävää ja mikä toistuu ilmiötä usein tarkasteltaessa yleisemmällä tasolla. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161, 181-182.) Laadullisessa tutkimuksessa keskitytään usein pienen otantaan ja se pyritään analysoimaan mahdollisimman perusteellisesti. Aineiston tieteellisyyskriteeri ei ole määrä vaan laatu. (Eskola & Suoranta 2003, 18.) Laadullisella tutkimuksella tarkoitetaan erilaisia tulkinnallisia tutkimuskäytäntöjä. Keskeiset käytettävät tutkimusmenetelmät ovat havainnoiminen, tekstianalyysi, haastattelu ja litterointi. (Metsämuuronen 2006, 83, 88.)

Aineiston analyysi, tulkinta ja johtopäätösten teko ovat tutkimuksen ydinvaiheet. Analyysivaiheessa tutkijalle selviää, millaisia vastauksia hän saa tutkimusongelmiin. On mahdollista, että aineistoa analysoitaessa tutkijalle selviää, miten tutkimuskysymykset olisi oikeasti pitänyt asettaa. Monesti ajatellaan, että aineisto analysoidaan vasta sen jälkeen, kun se on kokonaan kerätty. Tämä soveltuu hyvin tutkimukseen, jossa aineisto kerätään esimerkiksi strukturoidulla lomakkeella. Mutta laadullisessa tutkimuksessa, jossa aineisto kerätään eri vaiheissa ja usein rinnakkaisesti eri menetelmin, analyysia voidaan tehdä sitä mukaa kun aineistoa kerätään. (Hirsjärvi ym. 2009, 221, 223.)

Sisällönanalyysi (myös sisällön erittely) on menetelmä, jolla voidaan analysoida kirjoitettua ja suullista kommunikaatiota. Sen avulla voidaan tarkastella asioiden ja tapahtumien merkityksiä, seurauksia ja yhteyksiä. Sisällönanalyysiä voidaan käyttää eri tavoin riippuen siitä, mitä kommunikaation elementtejä korostetaan. Analysoitava informaatio voi olla laadullista tai määrällisesti mitattavia muuttujia. Laadullinen informaatio tarkoittaa verbaalisessa tai kuvallisessa muodossa olevia aineistoja, kuten päiväkirjoja, artikkeleita, filmejä tai kuvanauhoja. Sisällönanalyysi on siis menetelmä, jonka avulla voidaan tehdä dokumenteista havaintoja ja analysoida niitä systemaattisesti. Olennaista on erotella aineistosta samanlaisuudet ja erilaisuudet. (Latvala & Vanhanen-Nuutinen 2001, 21-23.)

Sisällönanalyysi - prosessista voidaan karkeasti erottaa seuraavat vaiheet: analyysiyksikön valinta, aineistoon tutustuminen, aineiston pelkistäminen, aineiston luokittelu ja tulkinta sekä sisällönanalyysin luotettavuuden arviointi. Aineistoa kuvaavien luokkien tulee olla toisensa poissulkevia sekä yksiselitteisiä. Tekstin sanat tai muut yksiköt luokitellaan samaan luok-

kaan merkityksen perusteella. Käsitteiden samanlaisuus on riippuvainen tutkimuksen tarkoituksesta siten, että voidaan yhdistellä samaa tarkoittavia sisältöjä. Analyysiprosessin eri vaiheet voivat esiintyä myös samanaikaisesti ja usein analyysi on edellä mainittua vielä monivaiheisempaa. (Latvala & Vanhanen-Nuutinen 2001, 23-24.)

Litterointia eli puhtaaksikirjoitusta käytetään laadullisessa tutkimuksessa perinteisesti sen ymmärtämiseen, kuinka tutkimukseen osallistujat organisoivat puheensa ja kirjoituksensa (Metsämuuronen 2006, 88). Litteroinnin tarkkuudesta ei ole olemassa vain yhtä ohjetta, sillä tarkkuus riippuu tutkimustehtävästä ja -otteesta. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 139). Tässä opinnäytetyössä metodiksi valittiin afgaanimiesten ryhmäkeskustelujen nauhoitusten litterointi osittain sen vuoksi, ettei ulkopuolisen läsnäolo ryhmässä vaikuttaisi opinnäytetyön luotettavuuteen. Afgaanimiehet ovat luoneet suhteen toisiinsa ja ryhmä vetäjiin, joten ulkopuolinen olisi voinut vaikuttaa heidän käytökseensä ja puhetyyliinsä.

9.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa voidaan käyttää monia eri tapoja. Tutkimuksen reliabelius tarkoittaa mittaustulosten toistettavuutta eli tutkimuksen kykyä antaa esittämättömänsä tuloksia. Esimerkiksi jos kaksi arvioijaa päätyy samaan tulokseen, voidaan tulosta pitää reliabelina. Toinen tärkeä käsite tutkimuksen arvioinnissa on validius eli pätevyys. Validius tarkoittaa tutkimusmenetelmän kykyä mitata, mitä on tarkoitus mitata. Esimerkiksi vastaajat tulkitsevat kyselylomakkeen kysymyksen eri tavalla kuin on tarkoitus. Jos tutkija silti analysoi vastaukset alkuperäisen suunnitelman mukaan, tulokset eivät ole valideja. (Hirsjärvi ym. 2009, 231-232.)

Tämän opinnäytetyön luotettavuutta heikentää kielitaito. Ryhmän afgaanimiehet puhuvat hyvää suomea. Mutta on mahdollista, että opinnäytetyön tekijä tulkitsee väärin heidän tarkoituksensa tai ei ymmärrä, mitä he tarkoittavat. Kulttuurierot saattavat vaikuttaa tapaan, jolla asioita ilmaistaan ja tällöin voi tulla väärinymmärretyksi. Esimerkiksi äänensävy on suuri vaikuttaja. Ottaen huomioon, että opinnäytetyön tekijä kuulee afgaanimiesten keskustelut, mutta ei näe heitä, antaa yksipuolisen kuvan. Opinnäytetyön tekijä voi tulkita negatiiviseksi asioita, jotka eivät ole. Toisaalta tällöin ei tulkita afgaanimiesten kehonkieltä, joka voi myös olla harhaanjohtavaa.

9.3 Tutkimuksen eettisyys

Eettisiä kysymyksiä voi nousta tutkimuskohteen tai menetelmän valinnassa, aineiston hankinnassa, tutkittavien kohtelussa tai tutkimustulosten vaikuttavuudessa. Esimerkkejä eettisesti väärästä toiminnasta tutkimuksessa ovat luvaton lainaaminen (plagiointi), havaintojen väärin-

tely ja keksittyjen havaintojen esittäminen. (Kuula 2006, 11, 37.) Yksityisyyden kunnioittaminen tutkimuksessa tarkoittaa, että tutkittavalla tulee olla oikeus määrittää, mitä tietoja hän antaa tutkimuskäyttöön. Tutkimusmateriaalia ei myöskään saa kirjoittaa niin, että tutkittava on siitä tunnistettavissa. Lupaus aineiston käyttötavoista, käyttäjistä ja muokkaustavoista annetaan tutkittavalle jo, kun tehdään sopimus tutkimukseen osallistumisesta. Tutkittavalta edellytetään luottamusta siihen, että tutkija toimii tehtyjen lupauksen ja sopimusten mukaisesti. (Kuula 2006, 64.)

Opinnäytetyön tekijä kävi helmikuussa tapaamassa afgaanimiehiä Hyvinkäällä ryhmätapaamisen alussa ja samalla esitteli tutkimussuunnitelman heille. Afgaanimiehiltä pyydettiin silloin kirjallinen lupa käyttää nauhoituksia tässä opinnäytetyössä. Kenenkään nimiä ei paljasteta tulosten yhteydessä eikä kukaan ole tunnistettavissa. Opinnäytetyön tekijä on ainoa, joka on kuunnellut ja käsitellyt nauhoja. Nauhat ja litteroinnit tuhoetaan asianmukaisesti, kun opinnäytetyö on valmis. Tulokset perustuvat kerättyyn materiaaliin eikä opinnäytetyön tekijän omiin näkemyksiin.

10 TULOKSET

Tutkimusmateriaalina käytettiin afgaanimpiesten ryhmäkeskustelujen nauhoja, joista valittiin neljä. Alun perin valittiin kolme nauhoitusta ryhmätapaamisten alkuvaiheesta, keskeltä ja lopusta. Lopulta opinnäytetyön tekijä päätyi valitsemaan sattumanvaraisesti vielä neljännen nauhan. Opinnäytetyön tekijä kuunteli nauhat ja litteroi eli kirjoitti sanasta sanaan. Sen jälkeen opinnäytetyön tekijä korosti lauseet ja lauseiden osat, jotka vastasivat neljään tutkimuskysymykseen. Samaa asiaa tarkoittavat lauseet luokiteltiin ja niille luotiin alaluokat. Lopuksi tulokset analysoitiin.

10.1 Mitä afgaanimpiesten ryhmässä keskustellaan?

Afgaanimpiesten ryhmässä syntyy monenlaista keskustelua. Joskus keskustelu poikkeaa hieman aiheesta, mutta ryhmän ohjaajien avulla tärkeät aiheet saadaan käsiteltyä säädettyssä ajassa. Toki joskus vaadittaisiin enemmän aikaa paneutua asioihin ja paikoin keskustelussa on hoptutamisen merkkejä. Yleisesti ryhmän tunnelma on rento ja iloinen. Afgaanimiehet ja ohjaajat nauravat ja vitsailevat paljon keskenään. Afgaanimiehet ovat monissa kysymyksissä kiinnostuneita kuulemaan ohjaajien mielipiteen ensin ja vasta sitten ottavat itse kantaa. Pari kertaa toinen ohjaajista esittää vaikean kysymyksen, johon joko vastataan hiljaisuudella tai aihetta vaihdetaan lennosta.

”...mä kysyn sinulta esimerkiksi...”

”Mitä luulet? Mitä ajattelet? Sinä, ensimmäinen.”

”Minä en sano nyt... sinun mielestä.”

Afgaanimiehet ovat kiinnostuneita kuulemaan Suomen tavoista ja kulttuurista. Kulttuuriset erot korostuvat nauhoissa. He myös kertovat omista perinteistään ohjaajille.

”Mitä hauskaa on täällä on suomalainen, täällä joulussa? Ja uusi vuoti?”

Afgaanimies ilmaisee kiitollisuutensa, että on terve ja Suomessa on rauha. Sodan mainitseminen uhkaa viedä keskustelun poliittisiin ja uskonnollisiin asioihin. Ohjaajien avulla keskustelun luonne kuitenkin säilyy ja ohjautuu takaisin urilleen. Ensimmäisen tapaamisen aikana ohjaajat ja afgaanimiehet miettivät yhdessä ryhmälle hyvää nimeä. Pitkän keskustelun ja äänestyksen päätteeksi nimeksi sovitaan Ariana (= heimo).

Tasa-arvo on yleinen teema afgaanimpiesten keskustelussa. Afgaanimiehet ovat eri mieltä siitä, ovatko naiset ja miehet tasa-arvoisia heidän kulttuurissaan. Teoriassa tasa-arvo vallitsee, Afganistanin perustuslain ja koraanin mukaan. Eräs afgaanimies sanoo suoraan, että hänen mielestään tasa-arvoa ei ole lainkaan. Toinen on sitä mieltä, että naiset ja miehet ovat samanarvoisia, mutta käytännössä tasa-arvo ei aina toteudu. Mies kuvaillaan perheen johtajaksi, joka saa tehdä mitä haluaa. Toisin sanoen miehen asema perheessä on korkeampi kuin naisen. Kukaan ei määrittele tarkemmin, millä tavalla miehen johtajuus näkyy perheessä.

”Onks teidän mielestä niinku teidän kulttuurissa nainen ja mies samassa arvossa?”

”Ei.”

”Mun mielestä... koraanissa sanoi fifty fifty.”

”Koraanissa sano nainen ja mies on... sama, sama.”

”Mutta käytännössä se on erilainen?”

”Se on vaikea.”

Afgaanimpiesten ryhmässä keskustellaan, miten kotityöt jakautuvat perheenjäsenten kesken ja onko jako muuttunut Suomeen tulon jälkeen. Afgaanimies kertoo, että entisessä kotimaassa mies kävi töissä ja nainen hoiti kodin ja lapset.

”Yleensä mies tota työskentelee, tuolla ulkopuolella ja sillä on töitä siellä. Ja tota, nainen niinku varmaan tiedätte hoitaa lapsia ja tekee ruokaa ja kaikki

tällasia. Ja sitte jos mies tulee kotiin ja on niinku ihan vapaa-ajalla niin ei se tee yleensä mitään. Eli se nainen hoitaa kaikki...”

Mutta Suomeen muuton jälkeen osa afgaanimiehistä kertoo työnjaon muuttuneen.

”Täällä on pikkasen muuttunu, jos nainen on jossain hommissa tai jossain opiskelijana niin sitte mies auttaa sitä tekemään ruokaa ja hoitaa lapsia...”

”Hän osallistuu eri tavalla kuin jos olisi kotimaassa?”

”Niin. Mutta se on eri asia Suomessa.”

Eräs afgaanimiehistä sanoo, että hänen perheensä roolit ovat säilyneet samoina kuin ennen Suomeen tuloa.

”Kun mä tulen koulusta tai kurssilta tai... mä en teke mitä.”

Suurin osa afgaanimiehistä on valmis auttamaan vaimoaan, mikäli tämä tarvitsee apua. Joissain perheissä kotitehtävät on jaettu valmiiksi. Esimerkiksi yhdessä perheessä mies auttaa muuten, mutta ei leivo leipää, koska siitä tulisi huono. Toisessa perheessä miehen vastuulla on tiskaus. Eräs miehistä haluaa antaa vaimolleen tarpeeksi aikaa opiskella suomea, joten hän on ottanut ajoittain vastuulleen koko talouden hoidon.

Kulttuurierot synnyttävät paljon keskustelua afgaanimpiesten keskuudessa. Eräs afgaanimies ei halua sekoittaa Suomen ja Afganistanin kulttuureja toisiinsa. Hän ei halua lastensa puhuvan suomea kotona, ettei oma äidinkieli unohdu. On tärkeä vaalia omaa kulttuuria ja uskontoa perheen sisällä. Myös lasten puolisoiden täytyy olla samasta kulttuurista, puoliso ei saa olla suomalainen. Vanhemmat eivät aina valitse puolisoa, mutta heidän täytyy hyväksyä hänet. Eräs miehistä kuitenkin korostaa, että naimisiin ei ole pakko mennä. Keskustelua on myös avioeron yleisyydestä Suomessa. Ohjaaja kysyy, eikö afgaaniperheissä ole lainkaan avioeroja. Vastaus on kyllä, mutta erot tapahtuvat vasta Suomessa. Osa afgaanimiehistä on kuitenkin sitä mieltä, ettei avioero ole aina huono asia. Esimerkiksi silloin, kun liitossa on väkivaltaa.

Yksi keskeinen teema on, miten afgaanimiehet ovat sopeuttaneet Suomen ja Afganistanin kulttuurit yhteen omissa perheissään. Suoraa vastausta tähän kysymykseen ei tule. Omien tapojen ja kulttuurin opettaminen lapsille korostetaan erittäin tärkeänä asiana. Eräs afgaanimiehistä ilmaisee pelkoa, että hänen lapsensa on mahdollisesti kasvanut enemmän Suomen kulttuurin mukaan eivätkä sen vuoksi välttämättä ylläpidä yhtä tiukkoja arvoja.

”...kun mä kuolen Suomessa sitten ehkä mun kulttuuri menee vähän alas.”

”Joo, ehkä mun lapset tekee tasa-arvo...”

Kolmannessa nauhoituksessa aiheena on henkinen väkivalta. Ensin on keskustelua siitä, mitä henkinen väkivalta on. Termien määrittely on tärkeää keskustelun kannalta. Ohjaajat selittävät erilaisia henkisen väkivallan muotoja ja pyytävät afgaanimiehiä kertomaan esimerkkejä. Afgaanimiehet myötäilevät ohjaajia, mutta eivät avaudu omista kokemuksistaan kovinkaan paljon.

Neljännessä nauhoituksessa ryhmä kuuntelee nauhalta kaksi tarinaa. Ensimmäinen on tarina perheestä, jossa isä yrittää pakottaa tyttären naimisiin eli niin sanottu huono tarina. Tarinan lopussa tyttö karkaa kotoa, kun isä käyttäytyy väkivaltaisesti häntä kohtaan. Toinen on ”hyvä” tarina perheestä, jossa keskustellaan ja asia ratkeaa rauhallisesti. Tarinat ovat darin kielellä. Ryhmä keskustelee, ovatko tarinat realistisia ja kumpi oli väärässä, tytär vai isä.

10.2 Mitä väkivalta parisuhteessa merkitsee afgaanimiehille?

Varsinaista keskustelua väkivallasta on melko vähän, sillä ryhmällä on aikarajoitteita eikä opinnäytetyön tekijä voinut litteroida kaikkia nauhoja. Väkivallan teemaa lähestytään jollain tavalla kaikilla nauhoilla. Ensimmäisessä ja toisessa nauhassa afgaanimiehet puhuvat suuttumisesta ja mitä siitä seuraa. Ohjaaja kysyy ryhmältä, miksi ristiriitoja syntyy. Eräs mies vastaa, että ne syntyvät, kun vaimo ei tottele. Ristiriitoja ratkaistaan keskustelemalla, mutta periaatteessa miehen ei tarvitse joustaa, mikäli ei halua. Tämä oli erään afgaanimiehen kanta. Mutta ristiriitojen ratkaisussa korostetaan keskustelua. Molemmat perustelevat kantansa ja sitten keskustellaan, kumman kanta on parempi.

”Vaimo ei tottele mitä mies sanoo niin sit sillon alkaa.”

”Mitä sitte, mikä alkaa sitte? Mitä tapahtuu?”

”Ensin juttele, sitte kova juttele, sitte tiedät mitä tapahtuu.”

”En tiedä, voisko selittää, kertoa?”

”Vitsi vitsi.”

”Vitsi on aina pala totuutta.”

”Niin.”

Kolmannessa nauhoituksessa aiheena on henkinen väkivalta. Ensin ohjaajat määrittelevät afgaanimiehille, mitä henkinen väkivalta on. Afgaanimiehet vaikuttavat olevan saamaa mieltä määrittelyistä. Sen jälkeen ohjaajat kuvailevat erilaisia henkisen väkivallan muotoja ja pyytävät afgaanimiehiä keksimään niistä esimerkkejä. Aluksi afgaanimiehet vitsailevat aiheesta ja naureskelevat.

”Jos et sä nyt oo hiljaa niin mä lyön sua. Onks se hyvä?”

"Ei."

"Kokeile." (Naurua.)

Henkisen väkivallan muodoista ensin keskustellaan kontrollista. Kontrollointi on sitä, kun henkilöllä on tarve tutkia puolison puhelinta tai sähköpostia. Tai haluaa tietää, missä puoliso on koko ajan ja kenen kanssa. Ohjaaja korostaa, ettei toista ihmistä voi omistaa. Seuraavaksi ryhmä käsittelee hiljaa olemista henkisen väkivallan muotona eli "mykkäkoulua".

"Mitä sitte kun sä suutut?"

"Ei mitään, mä en sano mitään. En puhu. Se kestää tunteja et mä en puhu koska mä tiedän et sieltä tulee riita."

"Eli meneekö se tilanne ohi?"

"Joo, se mene."

Huutaminenkin luokitellaan henkiseksi väkivallaksi silloin, kun se aiheuttaa toiselle pelkoa tai uhkaa.

"Milloin teidän mielestä voi huutaa ja milloin ei?"

"Silloin ku pää meinaa räjähtää, silloin voi huutaa. Se on parempi, mun mielestä."

Katoaminen on henkisen väkivallan muoto. Eli riidan päätteeksi toinen häviää eikä tule pariin päivään kotiin. Sen sijaan, että jäisi puolison luo selvittämään tilannetta. Muita mainittuja henkisen väkivallan muotoja ovat uhkailu, esineiden rikkominen (myös materiaallinen väkivalta), nimitteleminen ja toisen perheen haukkuminen, erityisesti äidin solvaaminen. Viimeisenä ryhmä keskustelee taloudellisesta väkivallasta. Esimerkiksi puoliso kontrolloi perheen rahoja ja antaa toiselle viikkorahaa kuin lapselle. Afgaanimiehet kertovat omien perheiden rahanjasta. Yleinen mielipide on se, että perheen rahat ovat yhteiset. Hankinnoista voidaan päättää yhdessä. Joillain puolisoilla on yksi tili, johon molemmilla on omat kortit. Toisilla on molemmilla oma tili.

Neljännessä nauhoituksessa ryhmä kuuntelee kaksi tarinaa. Ensimmäinen on tarina perheestä, jossa isä yrittää pakottaa tyttären naimisiin. Isä käyttää väkivaltaa ja tyttö karkaa kotoa. Toinen on tarina perheestä, jossa asia ratkaistaan rauhallisesti keskustelemalla. Ohjaaja kysyy afgaanimiehiltä, ovatko tarinat realistisia.

"Tulee ristiriitoja, mies reagoi, tytär lähtee pois. Mies reagoi, käyttää väkivaltaa, haluaa puolustaa omaa kunniaansa. ...voiko tapahtua näin?"

”Semmonen asia varmaan tulee mutta tämä vaikea on. Tulee on semmonen asia on lähellä koska se on kaksi kulttuuria...”

Eräs afgaanimiehistä on sitä mieltä, että jos vanhemmat opettavat lapsille pienestä pitäen omia tapoja ja kulttuuria, vastaavanlaista tilannetta ei voi syntyä. Jos lapsi ehtii kasvaa ja mennä kouluun Suomessa, sen jälkeen se ei enää onnistu. Afgaanimiehen mielestä nauhoituksen isä ei yrittänyt tarpeeksi, koska tytär ei totellut.

”Hän ei yrittänyt. Jos hän yritti, semmonen asia ei tule.”

Lopuksi ohjaajat kysyvät, kumpi on väärässä, isä vai tytär. Tämä jakaa mielipiteet. Eräs on isän puolella, toinen tyttären ja kolmas on sitä mieltä, että perheen äiti olisi ratkaiseva ääni asiassa. Joidenkin mielestä molemmat ovat väärässä.

Ryhmä keskustelee lopuksi, saako lasta lyödä kasvatustilanteissa. Afgaanimies kertoo, kuinka Afganistanissa naapuri oli lyönyt hänen poikaansa, joka oli käyttäytynyt huonosti. Naapuri selitti miehelle, miksi löi hänen lastaan ja lopulta afgaanimies kiitti häntä. Ohjaaja kertoo, että Suomessa vastaavassa tilanteessa olisi kutsuttu poliisit paikalle. Ohjaajan mielestä lasten kanssa pitäisi pystyä keskustelemaan. Afgaanimies sanoo, että kyllä täytyy keskustella, mutta jos sen jälkeen lapsi käyttäytyy huonosti, ei enää keskustella.

10.3 Miten afgaanimiehet kuvaavat ryhmäprosessin merkitystä?

Tähän kysymykseen ei tullut suoraan vastauksia. Ryhmätapaamisissa vallitsee melko rento tunnelma, ohjaajat ja afgaanimiehet vitsailevat ja nauravat paljon. Kuitenkin vaikeita aiheita käsiteltäessä, ulkopuolinenkin kuulija havaitsee paikoin tunnelman kiristyvän. Ohjaajat esittävät kysymyksiä, joihin on epämukava vastata ja vaatii puhujaa avautumaan itsestään. Joskus nämä kysymykset kohtaavat pelkän hiljaisuuden, kun kukaan ei halua vastata. Joskus miehet yrittävät lyödä asian leikiksi tai vaihtaa puheenaihetta kokonaan. Afgaanimiehet myös vaativat ohjaajia puhumaan omista näkemyksistään.

Opinnäytetyön tekijä tarkasteli ryhmädynamiikan muutoksia eri nauhoituksissa. Mittariksi valittiin määrät hiljaisuuden, naurun ja darin kielen puhumisen toistoissa. Hiljaisuuden määrä pysyi melko samana kaikissa nauhoissa lukuun ottamatta toista nauhaa, jossa tapahtui kahdeksan hiljentymistä. Hiljentymisen määrät olivat siis järjestyksessä ensimmäisestä nauhasta viimeiseen: neljä, kahdeksan, kolme ja neljä. Naurun määrä väheni huomattavasti ensimmäisestä nauhasta viimeiseen. Luvut olivat järjestyksessä 29, 30, 19 ja kahdeksan. Darin kielen määrä vaihteli ja luvut olivat 13, 18, kuusi ja 12.

Myös ryhmän sisäinen jännite vaikuttaa merkittävästi ryhmän dynamiikkaan. Kun samassa ryhmässä on eri ikäpolvien edustajia, mielipiteet ja elämäntavat voivat vaihdella. Miesten taustat tietysti vaikuttavat myös heidän toimintaansa ja ajattelumaailmaansa.

”Jos mä kerro kaikki suuttuu.”

10.4 Miten afgaanimiehet kokevat ryhmään osallistumisen ja sen hyödyn tai tarpeellisuuden?

Nauhoituksissa ei varsinaisesti käsitellä itse ryhmää tai afgaanimiesten mielekkyyttä osallistua. Aluksi tähän opinnäytetyöhön oli tarkoitus liittää yksilöhaastatteluja afgaanimiehille, mutta opinnäytetyön tekijän resurssit olivat valitettavasti liian rajalliset. Miehen Linjan työn tekijät pyysivät afgaanimiehiltä palautetta ryhmästä loppuleirillä 5.5.2010 Hyvinkäällä.

Ensimmäisen nauhoituksen alussa eräs afgaanimiehistä ilmeisesti ilmaisee haluttomuutta keskustelujen nauhoitukseen. Nauhallalla ei kuulu mitä mies sanoo, sillä nauhoitus alkaa vasta sen jälkeen. Mutta nauhan alussa toinen ryhmän ohjaajista sanoo:

”Jos sä haluat puhua sellaisia asioita mitä ei kukaan, niin sä voit puhua afgaanikielellä.”

Afgaanimies puhuu sen jälkeen, kuinka tutkimus on tärkeä asia, mutta mieluummin vastaisi kysymyksiin sähköpostilla. Ohjaajat kysyvät muiden mielipidettä asiaan, muut ovat hiljaa tai ilmaisevat myöntävyytensä. Myöhemmissä nauhoituksissa oli muutama ohjaajan kommentti kannustamaan afgaanimiehiä kertomaan mielipiteensä nauhalle.

”Niinku mä sanoin, mä tota vakuutan et siitä ei tapahdu mitään pahaa. Päinvastoin...”

”Älä pelkää.”

”...eikä mitään nimiä kirjoiteta mihinkään.”

Keskustelu ajautuu joskus väärille urille ja vaati ohjaajilta jämäkkyyttä palata alkuperäiseen aiheeseen. Miehen haluavat ensin kuulla ohjaajien mielipiteen asioihin, ennen kuin itse vastaavat. Joskus he ovat skeptisiä ja haluavat tietää, miksi ohjaajat kysyvät mitään asiaa.

”Mitä sanot minulle?”

”Miksi kysyt tästä asiasta?”

”Mitä luulet? Mitä ajattelet? Sinä, ensimmäinen.”

”Miksi tämä kysymys?”

Sana ryhmästä kulkee ja mukaan tulee uusia osallistujia. Toisen nauhan alussa uudet osallistujat esittelevät itsensä ja kertovat, miten kuulivat ryhmästä. Tämä on tietysti positiivinen asia ryhmän kannalta. Afgaanimiehet kutsuvat mukaan uusia osallistujia, joten ilmeisesti he ovat tyytyväisiä ryhmän antiin. Kolmannen nauhan lopussa eräs miehistä kertoo yhden osallistujan lopettaneen kokonaan. Syytä hän ei tiedä tai kerro. Tapaamisten edetessä huomaa, ketkä muodostavat ryhmän perustan ja ovat sitoutuneita ja motivoituneita tulemaan ryhmään joka kerta.

11 TULOSTEN ANALYYSI JA YHTEENVETO

Alla olevassa taulukossa on esitetty pelkistetyt ilmaisut ja niistä muodostetut alaluokat. Taulukossa ei ole lueteltuna tutkimuksen kaikkia ilmaisuja vaan muutamia esimerkkejä.

PELKISTETTY ILMAUS	ALALUOKKA
<p>”Mitä hauskaa on täällä on suomalainen, täällä joulussa? Ja uusi vuoti?”</p> <p>”...afganistanilainen kulttuuri pakko mene naimisiin. Ei pakko.”</p> <p>”Onko afganilaiset kulttuuri... iso ongelma Suomessa?”</p> <p>”Ja se on lasi, puoli on vettä. Mutta maahanmuuttajalle kaikki katso puolityhjää.”</p> <p>”...minä sanon täysi lasi.”</p> <p>”Suomen ja Afganin kulttuurin erot, paljon asioita.”</p>	<p>Kahden kulttuurin välissä</p>
<p>”Ei, emme halua sekoittaa Suomen kulttuuria Afganistanin kulttuuriin.”</p> <p>”Mun lapset ei saa puhuu suomen kieli kotona.”</p> <p>”Islamilainen mies pitää olla...”</p> <p>”Afganilaiset perheet, vanhemmat on tärkeä.”</p>	<p>Kulttuurisen identiteetin säilymisen tärkeys</p>

<p>”Mä olen afganistanilainen, mä en ole suomalainen.”</p> <p>”...kun mä kuolen Suomessa sitten ehkä mun kultturi menee vähän alas.”</p>	
<p>”Koraanissa sano nainen ja mies on... sama, sama.”</p> <p>”Kun mä tulen koulusta tai kurssilta, mä en teke mitä.”</p> <p>”Jos hän tarvitsee, autan.”</p> <p>”Minä luulen se on tasa-arvo.”</p> <p>”...mies on yleensä siellä niinku sankari... et se vaan tekee mitä haluaa.”</p> <p>”Mies on johtaja.”</p> <p>”...mies sanoo jotain ja hän tekee.”</p> <p>”...ehkä mun lapset tekee tasa-arvo...”</p>	Häilyvä tasa-arvo
<p>”...vaimo ei tottele mitä mies sanoo niin sit silloin alkaa.”</p> <p>”Ei mitään, mä en sano mitään. En puhu. Se kestää tunteja et mä en puhu koska mä tiedän et sieltä tulee riita.”</p> <p>”Silloin kun pää meinaa räjähtää, silloin voi huutaa.”</p> <p>”Jos hän jotakin paha tekee, hän itse lyö tai löytää tavan.”</p> <p>”Naapuri kysy miksi sinä löit mun poikalapsi. Hän sanoo et semmonen asia, hän sanoo okei. Hyvä.”</p> <p>”...muslimissa sanotaan näin et jos joku vaimo katso toiseen niin heti suutu.”</p>	Mykkäkoulua ja kurinpitoa
<p>”Minä en vastaa sinulle.”</p> <p>”Miksi kysyt tästä asiasta?”</p> <p>”Mitä luulet? Mitä ajattelet? Sinä, ensimmäinen.”</p> <p>”Minä en sano nyt... sinun mielestä.”</p> <p>”Miksi tämä kysymys?”</p>	Väärille raiteille
<p>”Jos sä haluat puhua sellasia asioita mitä ei</p>	Epäluulo tutkimuksesta

<p>kukaan, nii sä voit puhua afgaanikieltä.”</p> <p>”...mä voin luvata sulle ettei tapahdu mitään.”</p> <p>”...mä niinku mä sanoin mä mä tota vakuutan et siitä ei tapahdu mitää pahaa päinvastoin.”</p> <p>”Älä pelkää.”</p> <p>”Eikä mitään nimiä kirjoiteta mihinkään.”</p> <p>”Loppu (nauhoitus), on hyvä asia. Hän vapaa sanoo.”</p> <p>”Milloin loppuu tämä?” (nauhoittaminen)</p>	
<p>”Hän kirjoittaa afganistanilainen mies esimerkiksi sanoa tämä asia.”</p> <p>”Mitä sinä ajattelet ja suomalaiset mitä ajattele?”</p> <p>”Ei ole muslimiasia.”</p>	<p>Leimaantumisen pelko</p>

Taulukko 1 Sisällönanalyysin pelkistetyt ilmaisut ja niiden alaluokat

Taulukon 1 ensimmäinen alaluokka on Kahden kulttuurin välissä. Pelkistetyt ilmaisut osoittavat, kuinka afgaanimiehet yrittävät ylläpitää omaa kulttuuriaan ja arvojaan myös Suomessa. Afgaanimies käyttää vertauskuvaavaa puolikkaasta vesilasista, jota voi kuvailla puoliksi tyhjäksi tai puoliksi täydeksi. Miehen mukaan yleinen mielipide on se, että maahanmuuttajalle lasi on aina puolityhjä. Hänen mielestään lasi on täysi, mikä kuvaa hyvin miehen tyytyväisyyttä elämänsä. Ristiriitoja Afganistanin ja Suomen kulttuurin välillä käsitellään ryhmäkeskusteluissa useaan otteeseen. Tämän pohjalta muodostui myös toinen alaluokka Kulttuurisen identiteetin säilymisen tärkeys. Esimerkiksi joissain afgaaniperheissä lapset eivät saa puhua kotona suomea, ettei oma kieli unohdu. Lasten puolisojen tulee olla myös samasta kulttuurista. Eräissä afgaanimiehessä voi havaita pelkoa siitä, että oma lapsi kasvaa enemmän Suomen kulttuurin mukaan ja hylkää oman kulttuurinsa.

Kolmas alaluokka on Häilyvä tasa-arvo. Monet miehet ovat tasa-arvon puolella, mutta tasa-arvo ei käytännössä toteudu joka perheessä. Taulukossa on eritelty ilmaisuja, joissa mies kuvataan perheen johtajaksi ja vaimo tekee mitä mies sanoo. Alaluokka neljä on Mykkäkoulua ja kurinpitoa, jossa on esimerkkejä, miten ristiriitoja on syntynyt ja miten afgaanimiehet ovat niitä käsitelleet.

Ajoittain afgaanimiehet ajautuivat keskustelussa Väärille raiteille, kuten alaluokka viisi osoittaa. He osoittivat myös kriittisyyttä ohjaajia ja opinnäytetyötä kohtaan. Ohjaajat ohjasivat hyvin keskustelun aina takaisin aiheeseen. Epäluulo tutkimusta kohtaan - alaluokkaan on koottu muutamia ilmaisuja, jotka ovat lähinnä ohjaajien sanomia. Nämä pelkistetyt ilmaisut ovat vakuutteluja afgaanimiehille siitä, että he ovat vapaita sanomaan mitä tahtovat eikä nauhuria tarvitse pelätä. Nauhoilla ei esiinny paljon afgaanimpiesten sanomina epäluuloja, mutta asiayhteyksistä ja ohjaajien kommentteista päätellen niitä oli.

Viimeinen alaluokka on Leimaantumisen pelko. Taulukossa on koottuna afgaanimpiesten ilmaisevia pelkoja opinnäytetyötä kohtaan. Esimerkiksi eräs pelkäsi, että opinnäytetyön tekijä ottaa nauhoilta lauseita ja yleistää ne koskemaan kaikkia afgaanimiehiä, vaikka yleistäminen ei ole laadullisen tutkimuksen tarkoitus. Muita lausahduksia otettiin muun muassa Sello - keskustelun yhteydestä. Afgaanimiehet osoittivat pelkoa, että Sellon ammuskelun jälkeen maahanmuuttovastaisuus kasvaisi Suomessa. Nämä merkit osoittivat opinnäytetyön tekijälle, että afgaanimiehissä on leimaantumisen pelkoa maahanmuuttajana. Pelkoa, että suomalaiset pitävät heitä samanlaisena, kuten esimerkiksi Sellon ampujaa pelkää sen perusteella, että molemmat ovat maahanmuuttajia. On hyvä, että he saivat ryhmässä keskustella näistä peloista muiden miesten kanssa, jotka mahdollisesti jakavat samanlaisia ajatuksia.

12 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ JA POHDINTAA

Kaikissa nauhoituksissa esiintyy paljon tärkeitä teemoja. Samat teemat toistuvat, mutta niiden käsittelytapa syvenee kerta kerralta. Tarkastelin, miten teemat muuttuvat ja kehittyvät ryhmätapaamisten edetessä. Ensimmäisessä nauhassa teemana ovat kulttuurierot ja naisten ja miesten välinen tasa-arvo. Afgaanimiehet kyselevät paljon suomalaisten tavoista ja kulttuurista. Esimerkiksi eräs afgaanimiehistä kysyy, miten suomalaiset viettävät joulua. Olin hämmästynyt, kun miehet kyselivät tällaisista ”perusasioita”, sillä jotkut ovat asuneet Suomessa 10 vuotta. Eivätkö miehet ole olleet tekemisissä suomalaisten kanssa vai ovatko he kohteliaisuudesta jättäneet kysymättä tällaisia asioita? Kotoutuminen on prosessi, jossa maahanmuuttajat osallistuvat yhteiskunnan taloudelliseen, poliittiseen ja sosiaaliseen elämään. (Yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys: käsitteitä ja määritelmiä 2005.) Voiko tämän tulkita merkiksi siitä, että kotoutuminen Suomeen on vielä kesken?

Eräs afgaanimies on kiinnostunut tietämään, mitä suomalaiset ajattelevat Sellon tapahtumista. Mediassa on ollut paljon puhetta siitä, lisääkö tapaus suomalaisten kielteisyyttä maahanmuuttajia kohtaan. Se on ehkä pelkona myös afgaanimpiesten mielessä. Erään afgaanimiehen naapuri oli kysynyt häneltä, miksi Sellon ampuja teki mitä teki. Afgaanimies ihmettelee suuresti, miksi naapuri kysyi asiaa häneltä.

Afgaanimiehet ovat eri mieltä siitä, onko heidän kulttuurissaan tasa-arvoa. He korostavat muun muassa päätöksentekoa naisen ja miehen yhteisenä asiana. Tutkimusmateriaali kuitenkin osoittaa miehen päättävän, kuinka paljon valtaa haluaa naiselle antaa. Tällöin naisen ”valta” on miehen kontrollissa. Suomalainen yhteiskunta taas korostaa naisen ja miehen välistä tasa-arvoa. Suomessa nainenkin käy monesti töissä tai voi olla perheen ainoa elättäjä. Yksinhuoltajia ja uusioperheitä on myös. Naimisiin menoakaan ei pidetä enää nykyisin kovin tärkeänä Suomessa, kuten Novitsky (2009) kirjoittaa. Siirtyminen Afganistanin kulttuurista Suomen kulttuuriin on varmasti ollut afgaanimiehille vaikea prosessi. Ryhmän ohjaaja kysyy, miten afgaanimiehet sopeuttavat yhteen Suomen ja Afganistanin kulttuurit yhteen omissa perheissään. Tämä kysymys ei saa suoraa vastausta. Afgaanimiehet luettelevat omasta kulttuurista piirteitä, jota ylläpitävät Suomessa. Mutta he eivät mainitse, miten Suomen kulttuuri näkyy heidän kodissaan. Tästä voinee päätellä, ettei Suomen kulttuuri ole heidän kodeissaan juuri läsnä vaan afgaanimiehet haluavat elää oman kulttuuriinsa mukaan.

Toisessa ja kolmannessa nauhassa teemana ovat perheenjäsenten roolit, ristiriidat perheessä ja henkinen väkivalta. Perheissä naiset yleensä hoitavat kotityöt, mutta miehet auttavat enemmän Suomeen muuton jälkeen. Mikäli mies haluaa auttaa, hän auttaa. Muuten nainen saa pärjätä yksin. Suomessa on vaikea sanoa tekeekö mies vai nainen enemmän kotitöitä. Riippuu tietysti siitä, käyvätkö molemmat töissä vai onko toinen kotona lasten kanssa. Suurin ero on kuitenkin siinä, ettei voi automaattisesti olettaa naisen huolehtivan kodista ja lapsista. Asiat ovat neuvoteltavissa ja yleensä parit tekevät kompromisseja kotitöiden suhteen. Tietysti löytyy perheitä, joissa toinen osapuoli ei välttämättä auta ollenkaan.

Nauhoitusten alussa ohjaajat ja afgaanimiehet vaihtavat kuulumisia. Monet kertovat asioita omasta elämästään ja harrastuksistaan. Eräs afgaanimiehistä opettelee hiihtämään, toinen pelaa jalkapalloa. Ryhmätapaamisten lopuksi ohjaajat ja miehet käyvät yhdessä pelaamassa jalkapalloa. Väkivallan ennaltaehkäisyssä tällainen mukava toiminta voi olla merkittävää, sillä se edistää henkistä hyvinvointia.

Afgaanimiesten ryhmä käsittelee lapsen lyömisestä kasvatusmielessä. Väkivallan malli voi olla kotoa opittu, kuten Salonen ja Säävälä (2006, 165-166) kirjoittavat. Myös Flinckin (2006, 62) mukaan naiset ja miehet kokivat lapsuuden traumojen johtaneen väkivaltaiseen käytökseen myöhemmin. Heiskasen ja Piispan (1998, 61) tutkimuksesta käy ilmi, että miehistä, joiden isä oli ollut väkivaltainen puolisoaan kohtaa, 40 prosenttia oli ollut joskus väkivaltainen omaa puolisoaan kohtaan. Mikäli siis afgaanimiesten perheissä isä on hallinnut vaimoa ja lapsia väkivallan keinoin, afgaanimies on voinut soveltaa samaa menetelmää myöhemmin omassa perheissään.

Miehen Linjan työntekijät ovat omaksuneet hyvin kulttuurisensitiivisen työskentelytavan, mutta eivät pelkää ottaa puheeksi vaikeita asioita. Asiat esitetään tavalla, joka ei loukkaa, mutta ei myöskään kiertele vaan menee suoraan aiheeseen. Miesryhmässä kyse on vertaisuuden maksimoinnista, jolla pyritään luomaan mahdollisimman hyvät edellytykset toiminnan onnistumiselle (Peitsalo 2008, 30). Hyvinkään afgaanimiesten ryhmässä vertaistuen merkitys on suuri. Ryhmä on yhdistänyt afgaanimiehet ja luonut heille mahdollisuuden jakaa kokemuksiaan ja tunteitaan muun muassa kulttuurisista ristiriidoista ja parisuhteistaan. He osaavat tukea toisiaan ja ymmärtävät toisiaan paremmin kuin kukaan työntekijä tai viranomainen, koska heillä on samankaltainen kulttuuritausta.

Ensimmäisen nauhoituksen alussa eräs afgaanimies vaikutti olevan vastentahtoinen keskustelujen nauhoittamiseen. On mahdollista, että afgaanimies pelkää opinnäytetyön tekijän yleistävän yksittäiset sanomiset koskemaan kaikki afgaanimiehiä. Tutkijan rooli on olla täysin objektiivinen ja laadullisen tutkimuksen luonteeseen ei kuulu yleistysten tekeminen. Monesti laadullisen tutkimuksen materiaalikin on sen verran suppea, ettei sen pohjalta yleistyksiä voisi edes tehdä.

13 OPINNÄYTETYÖPROSESSI JA JATKOTUTKIMUSAIHEET

Opinnäytetyön tekeminen on ollut mielenkiintoista ja haastavaa. Prosessini sai alkunsa, kun kävin marraskuussa 2009 Miehen Linjan työntekijöiden luona keskustelemassa yhteistyöstä. He kertoivat oman näkemyksensä projektistaan ja siitä, mitä he toivoisivat työltäni. Minusta tuli osa suunnitteluryhmää, jonka lopputavoitteena on luoda malli lähisuhte- ja perheväkivaltaa ennaltaehkäisevälle toiminnalle. Suunnitteluryhmään kuuluu edustajia Miehen Linjasta, Väestöliitosta ja Hyvinkään seurakunnasta sekä Mannerheimin Lastensuojeluliitosta. Myös muita yhteistyötahoja vieraili suunnitteluryhmän tapaamisissa. Esimerkiksi edustaja Hyvinkään Kriisikeskuksesta osallistui tapaamiseen Hyvinkään takkatuvalla 22.1.2010.

Joulukuussa 2009 aloin kasaamaan opinnäytetyöni teoreettista viitekehystä. Tutkimuksen teoriaosuutta varten tutustuin laajasti aihetta käsitteleviin teoksiin, tutkimuksiin ja Internet-lähteisiin. Hyödynsin myös Miehen Linja - työntekijöiltä saamiani dokumentteja sekä sain suullista tietoa Hyvinkään ulkomaalaiskoordinaattori Marja-Leena Salolta. Haasteellista on ollut löytää tietoa afgaanien kulttuurista ja heidän elämästään Suomeen tulon jälkeen. Ainoat tutkimukset, jotka löysivät, käsitelivät somaleja. Löysin pari opinnäytetyötä, jotka käsitelivät afgaaneja. Toisen opinnäytetyön tekijä oli itse kotoisin Afganistanista, ja hän käytti omia tietojaan Afganistanista teoriaosuudessa. Toinen opinnäytetyö oli tehty yhteistyössä SPR:n kanssa. Työn tekijöiden yhteyshenkilö SPR:ssä oli kotoisin Afganistanista, joten työssä viitattiin häneltä suullisesti saatuun tietoon.

Tapasimme suunnitteluryhmän kanssa keväällä 2010 yhteensä kolme kertaa. Keskustelimme afgaanimiesten ryhmän edistymisestä ja miten ryhmätoimintaa voisi kehittää. Kävin helmikuussa 2010 Hyvinkäällä tapaamassa afgaanimiehiä ja hakemassa allekirjoitukset lupakaavakeisiin, jotta pystyin käyttämään nauhoituksia. Esittelin samalla miehille opinnäytetyöni aiheen lyhyesti ja vastasin heidän kysymyksiinsä. Keväällä 2010 Miehen Linjan työntekijät nauhoittivat ryhmäkeskustelunsa afgaanimiesten kanssa. Viimeinen tapaaminen oli 5.5 järjestetty leiri. Kevään ja kesän aikana litteroin nauhat ja tein sisällönanalyysia. Nauhojen litterointi oli ehdottomasti tutkimuksen työläin osuus. Ryhmäkeskusteluissa henkilöt puhuvat päällekkäin ja nauhalla kuuluu paikoin kolinaa tai räätinää, joka vaikeuttaa puheen ymmärtämistä.

Opinnäytetyön aiheen rajaaminen oli vaikeaa. Isommalla ryhmällä opinnäytetyöstä olisi saanut paljon laajemman, koska olisimme pystyneet litteroimaan kaikki nauhat tai tekemään afgaanimiehille yksilöhaastatteluja. Tunsin itseni usein epävarmaksi, kun en omaa kokemusta laadullisen tutkimuksen tekemisestä. Pelkäsin yleistäväni tai muuten käyttävän vääräi ilmaisuja kuvatessani tuloksia. Toivottavasti opinnäytetyöni herättää ajatuksia ja lisää tietoisuutta käsittelemistäni aiheista.

Jatkotutkimusaiheita ajatellen ryhmän miehille voisi tehdä yksilöhaastatteluja ja tutkia, miten he ovat hyödyntäneet ryhmän antia myöhemmässä elämässään. Haluaisin myös tutkia, esiintyykö afgaanimiesten perheissä parisuhdeväkivaltaa ja oliko ryhmäkeskusteluilla siihen vaikutusta. Olisi myös mielenkiintoista tutkia väkivallan esiintyvyyttä afgaanimiesten lapsuudessa ja miten se on vaikuttanut heidän elämässään myöhemmin.

LÄHTEET

- Afganistanin Kehitys- ja Yhteistyöjärjestö ry. 2005. Afganistan. <http://www.afghanistan.fi/index.php?p=fs.suomi.pages.politics.government>. (Viitattu 14.9.2010.)
- Alanko, M., Aho, J., Hildén, E., Kinnunen, M., Lehtineva, E., Mattila, T., Musto, J., Rydberg, M., Yli-Saunamäki, R., Kallio, L., Ahola, M., Iija, A., Kouhia, A., Lindroos, J., Mauno, M., Parkkonen, I. & Siilin, H. 2007. Lähisuhdeväkivallan ennaltaehkäisyn toimintaohjelma Hyvinkäällä 2007. Hyvinkää.
- Domestic violence against women and girls. 2000. Magnitude of the problem. Innocenti Digest no 6. Unicef, 4-6.
- Embassy of Afganistan. 2006. Constitution. <http://www.embassyofafghanistan.org/constitution.html>. (Viitattu 14.6.2010.)
- Eskola, J. & Suoranta, J. 2003. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 6. painos. Jyväskylä: Gummerus.
- Flinck, A. 2006. Parisuhdeväkivalta naisen ja miehen kokemana - rikottu lemменmarja. Akaateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto.
- Heiskanen, M. & Piispa, M. 1998. Usko toivo hakkaus - kyselytutkimus miesten naisille tekemästä väkivallasta. Helsinki: Tilastokeskus.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu - Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. painos. Helsinki: Tammi.
- Holma, J., Laitila, A., Wahlström, J. & Sveins, P. 2005. Miehet väkivaltahoito-ohjelmien kohteena: lähtökohtia ja toimintaperiaatteita. Teoksessa Iskuryhmä - Miesten puhetta Vaihtoehto väkivallalle - ryhmissä. Holma, J. & Wahlström, J. (toim.) Helsinki: Yliopistopaino, 24-50.
- Honkatukia, P. 2005. Maahanmuuttajat väkivallan uhreina. Teoksessa Suomalaiset väkivallan uhreina - Tuloksia 1980-2003 kansallisista uhrihaastattelututkimuksista. Sirén, R. & Honkatukia, P. (toim.) Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisu 216. Helsinki: Hakapaino, 57-73.
- Husso, M. 2003. Parisuhdeväkivalta - lyötyjen aika ja tila. Jyväskylä: Gummerus.
- Hyvinkään kaupunki. 2004. Maahanmuuttajien kotouttamisohjelma. http://www.hyvinkaa.fi/Tiedostot/Sosiaalipalvelut/Maahanmuuttajien_kotouttamisohjelma.pdf. (Viitattu 14.9.2010.)
- Jokinen, A. 2000. Panssaroitu maskuliinisuus - Mies, väkivalta ja kulttuuri. Vammala: Vammalan Kirjapaino.
- Jussi - työ. 2006. <http://www.jussityo.fi/info.php>. (Viitattu 28.1.2010.)
- Kamal, S. 2005. No longer behind closed doors: violence against women. UN Chronicle no 3. 55-56.
- Keisala, H. 2006. Parisuhdeväkivalta moniammatillisen työn kohteena - Arviointitutkimus Espoon yhteistyöverkoston ja Lyömättömän Linjan toiminnasta parisuhdeväkivallan lopettamiseksi. Helsinki: Hakapaino.
- Kotirauhaa. 2008. <http://www.kotirauhaa.fi/index.php?id=122>. (Viitattu 10.12.2009.)

Krug, E., Dahlberg, L., Mercy, J., Zwi, A. & Lozano, R. (toim.) 2005. Väkipalva ja terveyst maailmassa - WHO:n raportti. Suomentaja Salomaa, E. Jyväskylä: Gummerus.

Kuula, A. 2006. Tutkimusetiikka - Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Tampere: Vastapaino.

Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta 9.4.1999/493. 1999. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990493>. (Viitattu 28.1.2010.)

Latvala, E. & Vanhanen-Nuutinen, L. 2001. Laadullisen hoitotieteellisen tutkimuksen perusprosessi: sisällönanalyysi. Teoksessa Laadulliset tutkimusmenetelmät hoitotieteessä. Janhonen, S. & Nikkonen, M. (toim.) Helsinki: WSOY, 21-43. (vai Juva: WS Bookwell Oy)

Lawrence, S. 2003. Domestic violence and men. Nursing Standard vol. 17, no 40, 41-43.

Lyömätön Linja. 2010. <<http://www.lyomatonlinja.fi/Sivusto/Tervetuloa.html>>. (www-dokumentti.) (Viitattu 10.12.2009.)

Maahanmuuttajatyö ja kotoutuminen. 2010. http://www.suomi.fi/suomifi/suomi/aiheet/maahan_ja_maastamuutto/maahanmuuttajatyo_ja_kotoutuminen/index.html. (Viitattu 28.1.2010.)

Mannerheimin Lastensuojeluliitto. 2010. Mitä kunniaan liittyvä väkipalva on? http://uudenmaanpiiri.mll.fi/toiminta/amoral-hanke_2007-2010/mita_kunniaan_liittyva_vakivalta/. (Viitattu 1.10.2010.)

Martikainen, T. & Tiilikainen, M. (toim.) 2008. Maahanmuuttajanaiset: Käsitteet, tutkimus ja haasteet. Teoksessa Maahanmuuttajanaiset: Kotoutuminen, perhe ja työ. Väestötutkimuslaitokset julkaisusarja D 46/2007, 15-37.

Metsämuuronen, J. (toim.) 2006. Laadullisen tutkimuksen käsikirja. Jyväskylä: Gummerus.

Miesten keskus tiedottaa. 2009. <http://www.ensijaturvakotienliitto.fi/miestenkeskus/asiakkaaksi/>. (Viitattu 28.1.2010.)

Mustonen, K. & Palmu, A. 2006. Väkipalva ja väkipalvatyö. Teoksessa Sanasta miestä - kokemuksia miesten kriisityöstä. Ensi- ja turvakotien liiton julkaisu 36. Helsinki: Pekan Offset, 34-42.

Novitsky, A. 2009. Ennaltaehkäisevää parisuhdetyötä afgaaniperheissä. http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/uutta_parisuhdeista/kuukauden_kolumni2/?x217689=218338. (Viitattu 14.6.2010.)

Nyqvist, L. 2002. Väkipalvainen parisuhde, asiakkuus ja muutos. Prosessinarviointi parisuhdeväkipalvasta ja turvakotien selviytymistä tukevasta asiakastyöstä. Ensi- ja turvakotien liiton julkaisu 28. Turku: Painosalama.

Ojuri, A. 2004. Väkipalva naisen elämän varjona - tutkimus parisuhdeväkipalvaa kokeneiden naisten elämäkulusta ja selviytymisestä. Akateeminen väitöskirja. Rovaniemi: Lapin yliopisto.

Ojuri, A. 2006. Parisuhdeväkipalva ja turvakotien naistyö. Teoksessa Perhe ja lähisuhdeväkipalva - auttamisen käytäntöjä. Ensi- ja turvakotien liiton julkaisu 35. Hämeenlinna: Karisto, 16-39.

Palmu, A. & Pusa, A. 2006. Naisistahan täällä puhutaan - vai puhutaanko parisuhdeista? Teoksessa Sanasta miestä - kokemuksia miesten kriisityöstä. Ensi- ja turvakotien liiton julkaisu 36. Helsinki: Pekan Offset, 12-18.

- Peitsalo, P. 2008. Miesryhmät - teoista sanoihin. Miessakit ry:n julkaisu 2008:1. Helsinki: Edita.
- Peltoniemi, Rainer. 2005. Afganistan operaatioalueena. <http://www.afghanistan.fi/index.php?p=fs.suomi.pages.politics.history>. (Viitattu 14.9.2010.)
- Piispa, M., Heiskanen, M., Kääriäinen, J. & Sirén, R. 2006. Naisiin kohdistunut väkivalta 2005. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisu 225. Helsinki: Hakapaino.
- Räty, M. 2002. Maahanmuuttaja asiakkaana. Tammi: Helsinki.
- Salonen, S. & Säävälä, H. 2006. Ennaltaehkäisevä väkivaltatyö. Teoksessa Mies varikolle - Apua lähisuhdeväkivaltaan. Oulun ensi- ja turvakoti ry. Oulu: Kalevaprint, 153-168.
- Schubert, C. 2007. Monikulttuurisuus mielenterveystyössä. Helsinki: Edita.
- Suomen YK-liitto. 2010. <http://www.ykliitto.fi/afghanistan/yleistietoa/index.htm>. (Viitattu 18.1.2010.)
- Säävälä, H & Nyqvist, L. 2006. Miestyö. Teoksessa Perhe ja lähisuhdeväkivalta - auttamisen käytäntöjä. Ensi- ja turvakotien liiton julkaisu 35. Hämeenlinna: Karisto, 40-62.
- Säävälä, H., Nyqvist, L. & Salonen, S. 2006. Väkivallan tekijän taustaa. Teoksessa Mies varikolle - Apua lähisuhdeväkivaltaan. Oulun ensi- ja turvakoti ry. Oulu: Kalevaprint, 31-56
- Säävälä, H, Pohjoisvirta, R., Keinänen, E. & Salonen, S. 2006. Johdanto. Teoksessa Mies varikolle - Apua lähisuhdeväkivaltaan. Oulun ensi- ja turvakoti ry. Oulu: Kalevaprint, 13-15.
- Tilastokeskus. 2006. Poliisin tietoon tulleet rikollisuus 2005. http://www.tilastokeskus.fi/til/polrik/2005/polrik_2005_2006-04-04_tie_001.html. (Viitattu 10.12.2009.)
- Tilastokeskus. 2008. Työssäkäyntitilasto 2008. http://www.tilastokeskus.fi/til/tyokay/2008/tyokay_2008_2010-04-20_tau_001_fi.html. (Päivitetty 20.04.2010.) (Viitattu 14.9.2010.)
- Törrönen, H. 2009. Prosenttien sota. Teoksessa Vaiettu naiseus - Ajatuksia naisen väkivallan tunnistamisesta, nimeämisestä ja hoitamisesta. Ensi- ja turvakotien liiton raportti 10. Hämeenlinna: Karisto, 27-40.
- Törrönen, H. 2009. Vaiettu naiseus - projekti. Teoksessa Vaiettu naiseus - Ajatuksia naisen väkivallan tunnistamisesta, nimeämisestä ja hoitamisesta. Ensi- ja turvakotien liiton raportti 10. Hämeenlinna: Karisto, 10-11.
- Väestöliitto. 2010. Parisuhteen lähtökohtia. http://www.vaestoliitto.fi/parisuhte/tietoa_parisuhteesta/parisuhteen_lahtokohtia/. (Viitattu 14.6.2010.)
- Wallach, H. & Sela, T. 2008. The importance of male batterers' attributions in understanding and preventing domestic violence. *Journal of family violence* 23, 655-660.
- Yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys: käsitteitä ja määritelmiä. 2005. http://www.yhdenvertaisuus.fi/suomi/yhdenvertaisuus/kasitteita_ja_maaritelmia/. (Viitattu 28.1.2010.)
- YLE. 2005. Tausta: Naisten asema on yhä heikko. http://yle.fi/uutiset/muu/2005/09/naisten_asema_on_yha_heikko_188309.html. Päivitetty 2008. (Luettu 18.1.2010.)

JULKAISEMATTOMAT LÄHTEET

Hautamäki, J. 2009. Selonteko Lyömätön Linja Espoossa - toiminnasta vuodelta 2008. Lyömätön Linja Espoossa.

Peltonen, M. 2009. 11.12.09 MUISTIO - Hyvinkää - dusti yhteistyökokeilun suunnittelukokous Miehen Linjassa. Miehen Linja.

Peltonen, M. 2009. Väkivaltaa ennaltaehkäisevän ryhmätoiminnan käynnistäminen Hyvinkäällä asuville afgaanimiehille. Lyömätön Linja Espoossa / Miehen Linja. Espoo.

Salo, Marja-Leena. 2010. Tapaaminen 14.9.2010. Hyvinkään sosiaalitoimisto.

TAULUKOT

Taulukko 1 Sisällönanalyysin pelkistetyt ilmaisut ja niiden alaluokat	34
---	----

LIITTEET

LAUREA - AMMATTIKORKEAKOULU

TUTKIMUSLUPA

Opinnäytetyön tekijä/tekijät

Rebecca Miles

Opinnäytetyön tekijän/tekijöiden yhteystiedot

Puh. 040-7639722
rebecca.miles@laurea.fi

Opinnäytetyön tekijän/tekijöiden osoite/osoitteet

Malminkatu 22 C 073,00100
Helsinki

Organisaatio/yksikkö
Organisaation/yksikön yhteystiedot

Miehen Linja / Naisten Apu Espoo
Järj. ja metsätyö 2
(09) 276 62899 / Laurea Espoo

Instituutti
Koulutusohjelma

Laurea-ammattikorkeakoulu
Hoitotyö

Opinnäytetyön ohjaaja
Opinnäytetyön ohjaajan yhteystiedot

Aulikki Yliniiva
Puh. 046-856 7691

Opinnäytetyön nimi

Parisuhdeväkivaltaa ennalta-
ehkäisevä toiminta maahanmuuttajien
afgaanimiehille

Opinnäytetyön tavoitteet/tutkimusongelma

Analysoida afgaanimiesten ryhmä-
keskustelujen aiheita parisuhdeväki-
vallan ennaltaehkäisyä kannalta.

Opinnäytetyön aineisto ja menetelmät

Ryhmäkeskustelujen nauhoitusten
litterointi ja sisällönanalyysi,
laadullinen tutkimus

Hyvinkää 16.2.2010
Paikka ja aika

[Signature]
Opinnäytetyön tekijän/tekijöiden allekirjoitus/allekirjoitukset

Hymnikesä 16.2.2010
Paikka ja aika

[Signature]
Opinnäytetyön ohjaajan allekirjoitus

Opiskelijalla on opinnäytetyötä tehdessään samanlainen vaitiolovelvollisuus kuin sosiaali- ja terveysalan virkasuhteisella työntekijällä. Hän on velvollinen ehdottomasti turvaamaan opinnäytetyössään tarkastelemiensa henkilöiden intimitetin ja anonymiteetin.

Tutkimuslupa myönnetty:

Espoo 10.3.2010

[Signature]
Jari Hautamäki

[Signature]

LEENA SELKÄ-KAIVOGA
NAISTEN APU ESPOO RY
PÄÄTTÖVALTAINEN

Hei!

Olen 4. vuoden sairaanhoitajaopiskelija Hyvinkään Laurea-ammattikorkeakoulusta. Teen opinnäytetyötä aiheesta ”Parisuhdeväkivaltaa ennaltaehkäisevä toiminta afgaanimiehille”. Opinnäytetyöni tarkoituksena on löytää keskeiset teemat afgaanimpiesten ryhmäkeskusteluissa ja sisällönanalyysiä käyttäen, analysoida teemojen merkitystä parisuhdeväkivaltaa ennaltaehkäisevän työn kannalta.

Luvallanne käytän ryhmäkeskustelujenne nauhoituksia tutkimusmateriaalini. Nauhoista valitsen alustavasti kolme, jotka litteroin eli kirjoitan puhtaaksi, ja teen sisällönanalyysin. Nauhat valitsen ryhmätapaamisten alku-, keski- ja loppuvaiheesta, jotta voin tarkastella ryhmäkeskustelujen kehitystä.

Tässä tutkimuskysymykseni, joiden pohjalta teen litteroidun tutkimusmateriaalin sisällönanalyysin:

1. Mitä afgaanimpiesten ryhmässä keskustellaan?
2. Mitä väkivalta parisuhteessa merkitsee afgaanimiehille?
3. Miten afgaanimiehet kuvaavat ryhmäprosessin merkitystä?
4. Miten afgaanimiehet kokevat ryhmään osallistumisen ja sen hyödyn / tarpeellisuuden?

Nauhoja en luovuta kenellekään muulle ja säilytän ne turvallisessa paikassa. Käytän nauhoja vain tämän opinnäytetyön tekoon ja tuhoan ne heti käytön jälkeen. Ketään ei ole mahdollista tunnistaa enkä käytä kenenkään oikeaa nimeä.

Allekirjoittamalla tämän paperin annat siis lupasi minun käyttää ryhmäkeskustelujen nauhoituksia opinnäytetyössäni.

Yhteistyöterveisin,

Rebecca Miles

Paikka ja aika:

Allekirjoitus: